

PROGRAMACIÓ DE MÚSICA 2024-25

INMACULADA NAVARRO CLIMENT

Índex

1.INTRODUCCIÓ	
1.1 Justificació i contextualització	5
1.2 Composició del departament i distribució horària.....	7
1.3 Material i recursos didàctics per al curs 2023-2024.....	8
2.OBJECTIUS DE LA LOMLOE.....	10
2.1 OBJECTIUS GENERALS.....	10
2.2 OBJECTIUS ESPECÍFICS.....	12
3.PERFIL D'IXIDA I COMPETÈNCIES CLAUS.....	14
3.1COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES.....	19
4.METODOLOGIA.....	31
5.PRIMER D'ESO.....	35
5.1 Sabers bàsics en primer d'ESO.....	35
5.2 Situacions d'aprenentatge i estructura del projecte Música Clau A.....	40
5.3 Situacions d'aprenentatge.....	43
5.4 Criteris d'avaluació.....	45
5.5 Instruments d'avaluació.....	48
5.6 Criteris de qualificació.....	49
5.7 Recuperació dels aprenentatges no realitzats.....	51
5.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o alumnat que requereix actuacions per a la compensació de les desigualtats.....	51
5.9 Activitats complementàries.....	53
5.10 Temporalització.....	53
6.SEGON D'ESO.....	54

6.1 Sabers bàsics en segon d'ESO.....	54
6.2 Situacions d'aprenentatge i estructura del projecte Música Clau B.....	58
6.3 Situacions d'aprenentatge.....	61
6.4 Criteris d'avaluació.....	64
6.5 Instruments d'avaluació.....	67
6.6 Criteris de qualificació.....	68
6.7 Recuperació dels aprenentatges no realitzats.....	70
6.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o alumnat que requereisca actuacions per a la compensació de les desigualtats.....	70
6.9 Activitats complementàries.....	73
6.10 Temporalització.....	73
7.TERCER D'ESO.....	74
7.1 Sabers bàsics en tercer d'ESO.....	74
7.2 Situacions d'aprenentatge i estructura del projecte Música Clau C.....	78
7.3 Situacions d'aprenentatge.....	78
7.4 Criteris d'avaluació.....	81
7.5 Instruments d'avaluació.....	83
7.6 Criteris de qualificació.....	84
7.7 Recuperació dels aprenentatges no realitzats.....	86
7.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o alumnat que requereisca actuacions per a la compensació de les desigualtats.....	86
7.9 Activitats complementàries.....	89
5.10 Temporalització.....	89

8. QUART D'ESO.....	90
8.1 Sabers bàsics en quart d'ESO.....	90
8.2 Situacions d'aprenentatge i estructura del projecte Música Clau D.....	95
8.3 Situacions d'aprenentatge.....	98
8.4 Criteris d'avaluació.....	100
8.5 Instruments d'avaluació.....	103
8.6 Criteris de qualificació.....	104
8.7 Recuperació dels aprenentatges no realitzats.....	106
8.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats.....	106
8.9 Activitats complementàries.....	109
5.10 Temporalització.....	109

1 INTRODUCCIÓ.

1.1 Justificació.

Anomenem programació didàctica el document que recull el conjunt de criteris i decisions que permeten adequar el currículum, prescrit a la normativa en vigor, a un determinat context educatiu.

La programació didàctica de Música Clau A pretén la concreció dels elements del currículum actual, amb la finalitat d'assolir els objectius, així com el desenvolupament de les competències clau expressats en la norma, contribuint, de la manera que aquesta determina, a assolir les finalitats de l'ESO als àmbits d'aplicació de la nova Llei Orgànica.

Aquesta programació s'articula entorn dels criteris preceptius expressats a la normativa vigent, a saber:

- LOMLOE (Llei Orgànica 3/2020, de 29 de desembre, per la qual es modifica la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, publicada al BOE de 30 de desembre de 2020).
- Reial Decret 984/2021, de 16 de novembre, pel qual es regula l'avaluació i la promoció a l'Educació Primària, així com l'avaluació, la promoció i la titulació a l'Educació Secundària Obligatòria, el Batxillerat i la Formació Professional (publicada al BOE el 17 de desembre de 2021).
- Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableixen l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria.
- Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableixen l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria.
- ORDE 19/2023, de 29 de juny, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport, per la qual es regulen els procediments derivats del Decret 107/2022 i del Decret 108/2022.

Aquesta normativa recull els següents elements del currículum:

- a) Objectius: èxits que s'espera que l'alumnat hagi assolit en finalitzar l'etapa i la consecució del qual està vinculada a l'adquisició de les competències clau.
- b) Competències clau: exercicis que es consideren imprescindibles perquè l'alumnat pugui progressar amb garanties d'èxit en el seu itinerari formatiu, i afrontar els principals reptes i desafiaments globals i locals. Les competències clau apareixen recollides al Perfil de sortida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic i són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establertes a la Recomanació del Consell de la Unió Europea de 22 de maig de 2018 relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent.
- c) Competències específiques: exercicis que l'alumnat ha de poder desplegar en activitats o en situacions l'abordatge de les quals requereix dels sabers bàsics de cada matèria o àmbit. Les competències específiques constitueixen un element de connexió entre, per una banda, el Perfil de sortida de l'alumnat, i per altra, els sabers bàsics de les matèries o àmbits i els criteris d'avaluació.
- d) Criteris d'avaluació: referents que indiquen els nivells d'acompliment esperats a l'alumnat en les situacions o activitats a què es refereixen les competències específiques de cada matèria o àmbit en un moment determinat del procés d'aprenentatge.
- e) Sabers bàsics o continguts: coneixements, destreses i actituds que constitueixen els continguts propis d'una matèria o àmbit d'aprenentatge dels quals és necessari per a l'adquisició de les competències específiques.
- f) Situacions d'aprenentatge: situacions i activitats que impliquen el desplegament per part de l'alumnat d'actuacions associades a competències clau i competències específiques i que contribueixen a l'adquisició i el desenvolupament d'aquestes.

1.2 COMPOSICIÓ DEL DEPARTAMENT

Per al curs 2024-2025 el Departament de Música està format per Miquel Carrión i Inmaculada Navarro. I hi han 7 grups de 1R d'ESO, 4 grups de 2N d'ESO , 4 de 3r d'ESO un grup de 4t d'ESO i una tutoria de 1r d'ESO.

Els grups queden distribuïts de la forma següent:

Inma Navarro:

Cap de departament.

Grups:

- 1r E Música
- 1r F Música
- 1r G Música
- 2n A Música
- 2n B Música
- 3r A Música
- 3r B Música
- 4t A-B-C Música

MIQUEL CARRIÓN:

Grups:

- 1r A Música
- 1r B Música
- 1r C Música I tutor
- 1r D Música
- 2n C Música

- 2n D Música
- 3r C Música
- 3r D Música

1.3 MATERIAL I RECURSOS DIDÀCTICS PER AL CURS 2024-2025

El centre, per a portar a cap l'assignatura de música, disposa aquest curs d'una aula de música, relativament gran per a grups de vint a trenta alumnes i el departament de música situat al costat d'ella. Enguany el departament de música està format per dos professors de música. Els instruments Orff estan al departament i a l'aula perquè puguin ser utilitzats .

És clar que no hi ha suficients instruments per a tots els alumnes, però es tracta de combinar-los amb les flautes i flabiols que porten els alumnes o amb les veus.

Per a ampliar l'instrumental i la diversitat d'activitats musicals aquest curs el centre va a comprar ukeleles.

Les baquetes enviades continuen trencant-se ja que són molt febles, les hem dut a reparar i n'hem comprat de noves.

El curs 2016-17 duguerem a terme un projecte que va estar recolzat per l'Ajuntament de l'Alcúdia. Vam pensar que si en lloc d'estudiar la flauta de bec a classe els alumnes estudiaren el Flabiol des de l'etapa de Primària, quan els alumnes acaben l'ESO sabent-se les posicions del flabiol podrien tocar la dolçaina. Però durant el Covid es deixà de tocar el flabiol i des del 2020 s'està tornant a utilitzar-lo, encara que com cada col·legi ha fet el que ha estimat oportú s'accepta tant la flauta com el flabiol per a la interpretació de les partitures. Els alumnes que disposen d'algun altre instrument poden utilitzar-lo per a interpretar les partitures.

En 2n i 3r curs, com que la major part dels continguts són d'història de la música, s'està donant un sentit pràctic als temes mitjançant el coneixement d'exemples més rellevants amb els instruments (en aquest curs els alumnes treballen el flabiol, flauta, la veu i la dansa. Part d'aquest treball si es dona el cas s'intentarà que s'interpreten

en actuacions reals com són les activitats complementàries).

També comentar que es dugueren a reparar tots els instruments de percussió Orff que estaven deteriorats perquè tingam el major nombre d'instruments a la nostra disposició.

RECURSOS I LLIBRES DE TEXT

En tots els cursos s'utilitzarà el flabiol i la flauta. I es complementarà amb (l'instrumental Orff, castanyoles, caixes sordes, instruments de xicoteta percussió que estan a l'institut), ukeleles i sintetitzador.

Paper pautat o llibreta de pentagrames, fotocòpies de partitures , ordinadors. pissarra digital, el llibre de text i quadern d'activitats.

En tots els cursos s'utilitzarà l'Editorial Mac Graw Hill.

Cal esmentar el fet de que sols hi ha una aula de música on estan els instruments,

Com que són dos professors, sols el que estiga a l'aula de música podrà utilitzar-los. L'altre professor com que està en altres aules que no són de música no podrà utilitzar-los.

2 OBJECTIUS DE LA LOMLOE

2.1 OBJECTIUS GENERALS

L'Educació Secundària Obligatòria contribuirà a desenvolupar en els alumnes les capacitats que els permetin:

a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte a les altres persones, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i els grups, exercitar-se en el diàleg consolidant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.

b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.

c) Valorar i respectar la diferència de sexes i la igualtat de drets i oportunitats entre aquests. Rebutjar els estereotips que suposin discriminació entre homes i dones.

d) Enfortir les seves capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les relacions amb les altres persones, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.

e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i la seva utilització.

f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per identificar els problemes als diversos camps del coneixement i de l'experiència.

g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en ell mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.

h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en la llengua castellana i, si n'hi hagués, en la llengua cooficial de la comunitat autònoma, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.

i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i de les altres persones, així com el patrimoni artístic i cultural.

k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar-ne les diferències, consolidar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte envers els éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, i contribuir a conservar-los i millorar-los.

l) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

2.1 OBJECTIUS ESPECÍFICS

L'ensenyament de la música en aquesta etapa tindrà els objectius específics següents:

- a) Utilitzar la veu, el cos, objectes, instruments i recursos tecnològics per expressar idees i sentiments; enriquir les possibilitats de comunicació pròpies i respectar altres formes diferents d'expressió.
- b) Desenvolupar i aplicar diverses habilitats i tècniques que possibilitin la interpretació (vocal, instrumental i de moviment i dansa) i la creació musical, tant individuals com en grup.
- c) Escoltar una àmplia varietat d'obres, de diferents estils, gèneres, tendències i cultures musicals, apreciand-ne el valor com a font de coneixement, enriquiment intercultural i plaer personal; interessar-se per ampliar i diversificar les preferències musicals pròpies.
- d) Reconèixer les característiques de diferents obres musicals com a exemples de la creació artística i del patrimoni cultural, en especial de la Comunitat Valenciana, essent conscient de les seues intencions i funcions i aplicant la terminologia apropiada per a descriure-les i valorar-les críticament.
- e) Utilitzar i gaudir del moviment i la dansa, com a mitjà de representació d'imatges, sensacions i idees, i apreciar-les com a forma d'expressió individual i col·lectiva; dedicar especial atenció a les danses tradicionals de la Comunitat Valenciana.
- f) Utilitzar de manera autònoma diverses fonts d'informació –mitjans audiovisuals, Internet, textos, partitures i altres recursos gràfics– per al coneixement i el gaudi de la música.
- g) Conèixer i utilitzar diferents mitjans audiovisuals i tecnologies de la informació i la comunicació com a recursos per a la producció musical, valorant-ne la contribució a les diferents activitats musicals i a l'aprenentatge autònom de la música.
- h) Participar en l'organització i la realització d'activitats musicals desenvolupades en diferents contextos, amb respecte i disposició per superar estereotips i prejudicis, prenent consciència, com a membre d'un grup, de l'enriquiment que es produeix amb les aportacions dels altres.

- i) Comprendre i apreciar les relacions entre el llenguatge musical i altres llenguatges i àmbits de coneixement, així com la funció i el significat de la música en diferents produccions artístiques i audiovisuals i en els mitjans de comunicació.
- j) Elaborar judicis i criteris personals, mitjançant una anàlisi crítica dels diferents usos socials de la música, sigui quin sigui el seu origen, aplicant-los amb autonomia i iniciativa a situacions quotidianes i valorant la contribució que la música pot fer a la vida personal i a la de la comunitat.
- k) Valorar el silenci i el so com a part integral del medi ambient i de la música, prenent consciència dels problemes creats per la contaminació acústica i les seues conseqüències.
- l) Conèixer les diferents manifestacions musicals a través de la història i la seua significació en l'àmbit artística i sociocultural.
- m) Comprendre i valorar les relacions entre el llenguatge musical i altres llenguatges i àmbits de coneixement, així com la funció i el significat de la música en diferents produccions artístiques i audiovisuals i en els mitjans de comunicació.
- n) Conèixer i apreciar el patrimoni cultural i contribuir activament a conservar-lo i millorar-lo, entendre la diversitat lingüística i cultural com un dret dels pobles i els individus i desenvolupar una actitud d'interès i respecte cap a l'exercici d'aquest dret.
- o) Desenvolupar i consolidar hàbits de respecte i disciplina com a condició necessària per al desenvolupament de les activitats musicals.

3. PERFIL D'EIXIDA I COMPETÈNCIES CLAU

Les competències clau que es recullen al perfil d'eixida són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establertes a l'esmentada Recomanació del Consell de la Unió Europea.

Aquesta adaptació respon a la necessitat de vincular aquestes competències amb els reptes i desafiaments del segle XXI, amb els principis i fins del sistema educatiu establerts a la llei i amb el context escolar, ja que la Recomanació es refereix a l'aprenentatge permanent que s'ha de produir a durant tota la vida, mentre que el perfil de sortida remet a un moment precís i limitat del desenvolupament personal, social i formatiu de l'alumnat: l'etapa de l'ensenyament bàsic.

Amb caràcter general, cal entendre que la consecució de les competències i els objectius previstos a la LOMLOE per a les diferents etapes educatives està vinculada a l'adquisició i al desenvolupament de les competències clau recollides en aquest Perfil de sortida, i que són les següents:

- Competència en comunicació lingüística.
- Competència plurilingüe.
- Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria.
- Competència digital.
- Competència personal, social i aprendre a aprendre.
- Competència ciutadana.
- Competència emprenedora.
- Competència en consciència i expressió culturals.

La transversalitat és una condició inherent al perfil de sortida, en el sentit que tots els aprenentatges contribueixen a aconseguir-ho. De la mateixa manera, l'adquisició de cadascuna de les competències clau contribueix a l'adquisició de totes les altres. No hi ha jerarquia entre elles, ni es pot establir una correspondència exclusiva amb una única àrea, àmbit o matèria, sinó que totes es concreten en els aprenentatges de les diferents àrees, àmbits o matèries i, alhora, s'adquireixen i desenvolupen a partir dels aprenentatges que es produeixen en el seu conjunt.

Les competències clau que es recullen en aquest perfil de sortida són:

3.1. Competència en comunicació lingüística (CCL)

La competència en comunicació lingüística suposa interactuar de manera oral, escrita, signada o multimodal de manera coherent i adequada en diferents àmbits i contextos i amb diferents propòsits comunicatius. Implica mobilitzar, de manera conscient, el conjunt de coneixements, destreses i actituds que permeten comprendre, interpretar i valorar críticament missatges orals, escrits, signats o multimodals evitant els riscos de manipulació i desinformació, així com comunicar-se eficaçment amb altres persones de manera cooperativa, creativa, ètica i respectuosa.

La competència en comunicació lingüística constitueix la base per al pensament propi i per a la construcció del coneixement a tots els àmbits del saber. Per això, el seu desenvolupament està vinculat a la reflexió explícita sobre el funcionament de la llengua en els gèneres discursius específics de cada àrea de coneixement, així com als usos de l'oralitat, l'escriptura o la signació per pensar i aprendre. Per acabar, fa possible apreciar la dimensió estètica del llenguatge i gaudir de la cultura literària.

3.2. Competència plurilingüe (CP)

La competència plurilingüe implica utilitzar diferents llengües, orals o signades, de manera apropiada i eficaç per a l'aprenentatge i la comunicació. Aquesta competència suposa reconèixer i respectar els perfils lingüístics individuals i aprofitar les experiències pròpies per desenvolupar estratègies que permetin mediar i fer transferències entre llengües, incloses les clàssiques, i, si escau, mantenir i adquirir destreses en la llengua o llengües familiars i en les llengües oficials. Integra també dimensions històriques i interculturals orientades a conèixer, valorar i respectar la diversitat lingüística i cultural de la societat amb l'objectiu de fomentar la convivència democràtica.

3.3. Competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (STEM)

La competència matemàtica i competència en ciència, tecnologia i enginyeria (competència STEM per les sigles en anglès) comporta la comprensió del món utilitzant els mètodes científics, el pensament i la representació matemàtics, la tecnologia i els mètodes de l'enginyeria per transformar l'entorn de forma compromesa, responsable i sostenible.

La competència matemàtica permet desenvolupar i aplicar la perspectiva i el raonament matemàtics per tal de resoldre diversos problemes en diferents contextos.

La competència en ciència comporta la comprensió i l'explicació de l'entorn natural i social, utilitzant un conjunt de coneixements i metodologies, incloses l'observació i l'experimentació, per plantejar preguntes i extreure'n conclusions basades en proves per poder interpretar i transformar el món natural i el context social.

La competència en tecnologia i enginyeria comprèn l'aplicació dels coneixements i les metodologies propis de les ciències per transformar la nostra societat d'acord amb les necessitats o desitjos de les persones en un marc de seguretat, responsabilitat i sostenibilitat.

3.4. Competència digital (CD)

La competència digital implica l'ús segur, saludable, sostenible, crític i responsable de les tecnologies digitals per a l'aprenentatge, per al treball i per a la participació a la societat, així com la interacció amb aquestes.

Inclou l'alfabetització en informació i dades, la comunicació i la col·laboració, l'educació mediàtica, la creació de continguts digitals (inclosa-hi la programació), la seguretat (inclòs el benestar digital i les competències relacionades amb la ciberseguretat), assumptes relacionats amb la ciutadania digital, la privadesa, la propietat intel·lectual, la resolució de problemes i el pensament computacional i crític.

3.5. Competència personal, social i aprendre a aprendre (CPSAA)

La competència personal, social i aprendre a aprendre implica la capacitat de reflexionar sobre un mateix per autoconèixer-se, acceptar-se i promoure un creixement personal constant; gestionar el temps i la informació eficaçment; col·laborar amb altres de forma constructiva; mantenir la resiliència; i gestionar l'aprenentatge al llarg de la vida. Inclou també la capacitat de fer front a la incertesa i la complexitat; adaptar-se als canvis; aprendre a gestionar els processos metacognitius; identificar conductes contràries a la convivència i desenvolupar estratègies per abordar-les; contribuir al benestar físic, mental i emocional propi i de les altres persones, desenvolupant habilitats per cuidar-se a si mateix i als qui l'envolten a través de la coresponsabilitat; ser capaç de portar una

vida orientada al futur; així com expressar empatia i abordar els conflictes en un context integrador i de suport.

3.6. Competència ciutadana (CC)

La competència ciutadana contribueix a que alumnes puguin exercir una ciutadania responsable i participar plenament en la vida social i cívica, basant-se en la comprensió dels conceptes i les estructures socials, econòmiques, jurídiques i polítiques, així com en el coneixement dels esdeveniments mundials i el compromís actiu amb la sostenibilitat i l'èxit d'una ciutadania mundial. Inclou l'alfabetització cívica, l'adopció conscient dels valors propis d'una cultura democràtica fonamentada en el respecte als drets humans, la reflexió crítica sobre els grans problemes ètics del nostre temps i el desenvolupament d'un estil de vida sostenible d'acord amb els objectius de Desenvolupament Sostenible plantejats a l'Agenda 2030.

3.7. Competència emprenedora (CE)

La competència emprenedora implica desenvolupar un enfocament vital adreçat a actuar sobre oportunitats i idees, utilitzant els coneixements específics necessaris per generar resultats de valor per a altres persones. Aporta estratègies que permeten adaptar la mirada per detectar necessitats i oportunitats; entrenar el pensament per analitzar i avaluar l'entorn, i crear i replantejar idees utilitzant la imaginació, la creativitat, el pensament estratègic i la reflexió ètica, crítica i constructiva dins dels processos creatius i d'innovació; i despertar la disposició a aprendre, a arriscar i a afrontar la incertesa. Així mateix, implica prendre decisions basades en la informació i el coneixement i col·laborar de manera àgil amb altres persones, amb motivació, empatia i habilitats de comunicació i de negociació, per portar les idees plantejades a l'acció mitjançant la planificació i gestió de projectes sostenibles de valor social, cultural i econòmic-financer.

3.8. Competència en consciència i expressió culturals (CCEC)

La competència en consciència i expressió culturals suposa comprendre i respectar la manera com les idees, les opinions, els sentiments i les emocions s'expressen i es comuniquen de manera creativa en diferents cultures i per mitjà d'una àmplia gamma

de manifestacions artístiques i culturals. Implica també un compromís amb la comprensió, el desenvolupament i l'expressió de les idees pròpies i del sentit del lloc que s'ocupa o del paper que s'exerceix a la societat. Així mateix, requereix la comprensió de la pròpia identitat en evolució i del patrimoni cultural en un món caracteritzat per la diversitat, així com la presa de consciència que l'art i altres manifestacions culturals poden suposar una manera de mirar el món i de donar-hi forma.

3.1 COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES

La música és present a la vida de les persones des dels seus orígens i ens identifica com a éssers individuals, socials i culturals.

L'art musical és un tret identificatiu de qualsevol societat i és part fonamental de la seva cultura, per això està en l'educació des de la infància. A més, la música és un mitjà d'expressió d'idees, pensaments i emocions que contribueix al desenvolupament cognitiu, emocional i psicomotor de l'ésser humà.

Des del punt de vista educatiu, la matèria de Música permet assolir els objectius de l'educació bàsica, afavorint que l'alumnat adquireixi les competències que li permetin desenvolupar el sentit de responsabilitat per adoptar hàbits de vida saludable; planificar un projecte de vida personal; establir una actitud activa cap a la protecció del medi ambient; exercir un judici crític, ètic i estètic respecte a l'ús de noves tecnologies; i fer seus els valors democràtics, participant de manera activa i adoptant una cultura de respecte cap a la diversitat.

La Música a l'Educació Secundària Obligatòria contribuirà al perfil de sortida de l'alumnat mitjançant el treball de les capacitats, que li permeten el desenvolupament de les competències clau en relació amb els reptes i reptes principals del segle XXI. Dins de les competències clau, es promou l'ús del mètode científic, l'esperit emprenedor, la iniciativa personal, social i aprendre a aprendre, la destresa digital i la competència ciutadana, i es fomenta sempre la correcta expressió i correcció oral i escrita. El treball de totes de forma interrelacionada, juntament amb el foment de la competència de consciència i expressió culturals, afavoreix que l'alumnat sigui competent en matèria musical.

Des dels principis educatius actuals, cal oferir una educació de qualitat a tota la ciutadania sota el binomi d'excel·lència i equitat a tots els nivells del sistema educatiu. La música ha de contribuir a desenvolupar les competències clau per fomentar les destreses artístiques i musicals, ja que permet l'adquisició i el desenvolupament de les capacitats necessàries per obtenir un perfil de sortida propi de l'ensenyament secundari, on l'alumnat estarà capacitat per percebre i analitzar, així com interpretar i crear obres de diferents manifestacions culturals i artístiques des del respecte a un mateix, a la salut,

als hàbits personals i socials i, sobretot, fomentant la creativitat com a eina fonamental per expressar-se i comprendre els llenguatges artístics i musicals des d'una perspectiva coeducativa, inclusiva i seguint les directrius del Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA).

L'aprenentatge de la música a l'Educació Secundària Obligatòria parteix de l'àrea d'Educació Artística a l'Educació Primària que, a la nostra comunitat, es desdobla a les àrees de Música i Dansa, d'una banda, i Educació Visual i Plàstica, de l'altra. La matèria de Música a Secundària Obligatòria es podrà ampliar en estudis relacionats amb el món de les arts o el Batxillerat.

Ara es desenvoluparan les capacitats i les competències adquirides als cursos anteriors i s'afermaran els continguts apresos prèviament per l'alumnat.

4.1. Competències específiques

4.1.1. Competència específica 1.

Analitzar propostes musicals, corporals i multidisciplinàries de diferents èpoques i estils a través de la percepció activa, relacionant-ne els elements estructurals i tècnics, amb sentit crític i valorant la diversitat cultural que representen.

Descripció de la competència 1.

En la formació d'una ciutadania crítica, sensible i respectuosa davant la diversitat cultural, és fonamental la identificació i l'anàlisi dels elements que configuren les propostes musicals, corporals i multidisciplinàries a partir de la percepció i l'apreciació com a impulsors del desenvolupament personal. En el procés de percepció activa, hi tenen un paper important l'atenció i la memòria. Aquesta capacitat suposa un mitjà adequat per reconèixer i relacionar els elements estructurals i tècnics de propostes de diferents autors/es, èpoques i estils, a través de diferents canals, propiciant la trobada amb diversos contextos on es duu a terme aquesta experiència: context físic (aula, auditoris o teatres, entre d'altres) o virtual.

L'acostament a les produccions a partir dels seus elements musicals és present al llarg de l'Educació Primària. A l'etapa de secundària s'incidirà en la capacitat de relacionar aquestes propostes amb altres de diferents cultures, èpoques i estils, inclosos els seus

referents més propers geogràficament i temporalment, en estreta relació amb els estils musicals escoltats a la seva quotidianitat.

Per desenvolupar un aprenentatge gradual i durador, l'alumnat ha d'anar relacionant els sabers i la cultura musical adquirida amb les noves propostes. A partir d'aquest aprenentatge significatiu, estarà en disposició de realitzar connexions amb altres formes culturals mitjançant l'anàlisi crítica, oral i escrita, utilitzant una terminologia musical correcta, amb la possibilitat de basar-se en mitjans visuals o audiovisuals, reconeixent i respectant la diversitat que les genera.

Aquest coneixement proporciona una base sòlida per descobrir i valorar les diverses manifestacions des de l'antiguitat fins als nostres dies, així com les institucions culturals que les produeixen i protegeixen.

D'altra banda, el paper de la dona en el context històric i musical afavoreix un apropament a la perspectiva de gènere, que permet identificar els mites, els estereotips i els diferents rols, transmesos a través de la música i la dansa a les diferents professions que hi intervenen.

Pel que fa a l'aprenentatge adquirit per l'alumnat en finalitzar el primer curs, partim de la seva capacitat de focalitzar l'atenció, a partir de la qual hauria de ser capaç d'identificar els elements estructurals i tècnics referits a les característiques fonamentals que defineixen els diferents gèneres i estils a quant a la forma, la instrumentació, els tipus de veus i els tipus d'agrupacions, així com la percepció d'elements en propostes multidisciplinàries. És convenient un apropament al context cultural més proper de l'alumnat per poder establir connexió directa amb els seus propis sabers i interessos per tal d'anar incorporant propostes musicals i dansístiques representatives del patrimoni.

4.1.2. Competència específica 2

Relacionar els elements del so, les característiques i les representacions gràfiques, els instruments i la veu a partir de l'anàlisi auditiva i visual, amb el plantejament de solucions a les agressions acústiques de l'entorn.

Descripció de la competència 2.

L'entorn que envolta l'alumnat és un espai que possibilita la percepció, reconeixement i anàlisi de diferents estímuls visuals i sonors. El plantejament a l'educació secundària

permet una aproximació més analítica que en etapes anteriors, amb el propòsit de poder reconèixer i utilitzar les qualitats del so de forma individual i en conjunt. D'aquesta manera, a partir de la percepció i l'anàlisi dels elements del so referits a l'altura, la durada, la intensitat i el timbre, l'alumnat hauria de conèixer i utilitzar, de manera combinada, la seva representació gràfica i els elements bàsics que conformen la música amb la generació d'un context que permeti l'experimentació i la creació sonora.

Per al reconeixement i l'anàlisi d'aquests elements, resulta especialment interessant el suport de representacions gràfiques convencionals i no convencionals: musicogrames o partitures gràfiques, entre d'altres. També es procedirà a la identificació de les veus i instruments en diferents contextos, com a punt de partida per a la seva anàlisi visual i auditiva, a una posterior classificació, així com a la valoració dels instruments no convencionals des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible.

Aquest procés de percepció activa de les qualitats del so possibilitarà la base per a la identificació de possibles agressions acústiques. Davant d'un ús indiscriminat del so, l'alumnat hauria d'adquirir els hàbits de percepció reflexiva del seu entorn sonor i proposar alternatives a la contaminació acústica des d'un consum responsable per aconseguir una vida saludable.

En acabar el primer curs, l'alumnat hauria de ser capaç de percebre i analitzar, visualment i auditivament, les qualitats del so, així com els elements sonors amb el suport del llenguatge musical convencional i altres llenguatges artístics, i descriure'n les característiques i funcions, utilitzant una terminologia adequada.

4.1.3. Competència específica 3.

Construir propostes musicals basades en la interpretació, improvisació i experimentació a partir de les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals mitjançant processos individuals i col·lectius.

Descripció de la competència 3.

Amb aquesta competència, es pretén fomentar l'expressió musical i dansística, on la interpretació de diferents peces o obres musicals és l'element principal on aplicar els coneixements tècnics i artístics adquirits en l'aprenentatge del llenguatge musical.

El so, com a element bàsic en la producció sonora, serà la primera matèria per poder dur a terme interpretacions, improvisacions i creacions musicals. A més del so, disposem

del cos com a mitjà per expressar idees, sentiments i emocions degut a la seva capacitat expressiva i artística.

La interpretació implica construir propostes musicals amb el suport d'elements com el llenguatge musical o altres llenguatges, i de recursos no convencionals per facilitar a l'alumnat l'expressió i la comunicació. La improvisació, per part seva, requereix un acompanyament guiat per afavorir el procés d'experimentació i creació cada vegada més lliure.

Aquestes capacitats s'han de consolidar individualment perquè després l'alumnat pugui construir propostes col·lectives, afavorint la seva pròpia identitat i la identitat de grup. En acabar el primer curs, l'alumnat hauria de descobrir diferents propostes musicals i dansístiques, valorant el treball individual i grupal, fent servir els elements del llenguatge musical i altres elements per interpretar diferents propostes mitjançant l'ús del so i el cos, i valorant també la contribució personal a la feina en grup des del respecte i l'empatia.

4.1.4. Competència específica 4.

Crear projectes musicals i interdisciplinars mitjançant el disseny, planificació i realització dels mateixos, experimentant amb diferents rols, desenvolupant la capacitat crítica, amb una valoració tant del procés com del resultat.

Descripció de la competència 4.

La creació de projectes musicals a l'aula a través dels eixos propis de la matèria, així com d'altres disciplines, comporta iniciar un procés comú de reflexió i d'anàlisi a partir d'un tema proposat i el disseny i difusió posterior, amb l'aplicació d'eines afins a l'àmbit artístic per desenvolupar tant el procés com el possible resultat final, recolzant-se en l'ús de recursos d'aprenentatge digital i de les TIC.

La planificació i el disseny de les diverses fases, que conduiran a un producte final i la seva difusió a través de diversos canals i mitjans, promou la presa de decisions de manera autònoma i la capacitat crítica per part de l'alumnat respecte a la seva realització. Aquest procés porta implícit l'aplicació de diversos coneixements adquirits del llenguatge musical vehiculats a través de la veu, els instruments, l'expressió corporal i altres llenguatges musicals, gràfics o gestuals.

Així mateix, el treball en equip de manera col·laborativa i activa, i l'assumpció de diferents rols per a la consecució d'un objectiu comú en forma de projecte musical i interdisciplinar són inherents a aquesta competència, amb la qual cosa s'estableix una continuïtat respecte d'això l'educació primària.

Els projectes musicals multidisciplinaris estableixen una relació més complexa quan a l'organització del disseny i la realització, i necessiten la col·laboració entre docents de les diverses àrees implicades i de les necessitats del context sociocultural. En aquest sentit, serà especial atenció el desenvolupament i la vinculació d'elements relacionats amb les Arts Escèniques.

D'altra banda, aquesta competència pretén que l'alumnat sigui capaç de fer una anàlisi valorativa de les professions que intervenen en la realització de projectes. Durant aquest procés, l'alumnat assumirà diversos rols relacionats amb les professions que hi poden intervenir, com són la producció, la interpretació, la direcció, els tècnics i les tècniques audiovisuals o els i les guionistes, entre d'altres, des d'una perspectiva igualitària.

En acabar el primer curs, l'alumnat hauria de mostrar evidències sobre la capacitat de desenvolupament i col·laboració en totes les fases del projecte i la capacitat per treballar amb altres disciplines o àmbits.

4.1.5. Competència específica 5.

Aplicar recursos digitals a l'escolta, la interpretació, la investigació, la creació i la difusió de produccions musicals, adoptant una actitud responsable i d'acord amb la normativa vigent.

Descripció de la competència 5.

A la societat actual, on la tecnologia digital és present de manera gairebé permanent en tots els àmbits i amb una estreta relació amb el tipus d'aprenentatge formal i informal que adquireix l'alumnat, pren una rellevància especial el desenvolupament de la competència digital en matèria de música.

Actualment assistim a una transformació digital en què els joves i adolescents han canviat els seus hàbits de comunicació i de consum amb l'ús d'aplicacions, xarxes i plataformes audiovisuals, en què són presents diferents llenguatges i elements creatius. Aquesta transformació implica l'ús d'aquests recursos en els processos de percepció i anàlisi musical, i d'interpretació i creació en l'àmbit educatiu. L'alumnat es desenvolupa en un context digital on es generen espais de recerca que afavoreixen la creació i el

tractament de continguts digitals: saber identificar, localitzar, recuperar, emmagatzemar, organitzar, analitzar i compartir la informació digital, i avaluar-ne la finalitat i la rellevància.

Quant a seguretat, s'ha de garantir un ensenyament d'acord amb els marcs de referència de la Competència Digital Ciutadana i la Competència Digital Docent, mitjançant l'ús adequat d'aplicacions, webs i programes d'edició de partitures, enregistrament i edició d'àudio.

L'alumnat hauria de desenvolupar aquesta competència de manera transversal en els processos creatius i en la realització de projectes artístics, mitjançant els quals es pot generar una proposta musical, audiovisual o escènica, entre d'altres, respectant els drets de propietat intel·lectual i escollint les llicències ús pertinents.

Respecte al primer curs, el nivell de desenvolupament s'hauria de fonamentar en la capacitat bàsica de la cerca, selecció i utilització de recursos digitals musicals aplicats a l'escolta, a la interpretació, a la creació i a la recerca per al seu ús posterior en la generació de materials i en produccions musicals adaptades al nivell, respectant les normes de protecció de dades, d'autoria i les llicències d'ús i de difusió.

4.2. Connexions de les competències específiques entre si, amb les competències altres àrees i amb les competències clau

4.2.1. Relacions o connexions amb les altres CE de la matèria

En aquest apartat presentem les connexions més significatives entre les competències específiques de la matèria de música. Entre la competència CE1 i la CE2, hi ha una relació significativa en la mesura que fan referència a la capacitat d'analitzar i relacionar els elements estructurals i tècnics de diferents propostes musicals i els elements que conformen el llenguatge musical en el procés de percepció. Pel que fa a les connexions de la CE3, la construcció de propostes musicals implica el coneixement i l'ús de diferents elements del so mitjançant la percepció activa i l'anàlisi dels elements estructurals; per tant, es relaciona directament amb la competència CE2. La competència CE4 implica, necessàriament, la connexió amb les altres, quant a la relació i la ubicació en el temps de propostes musicals de diferents èpoques i estils, i també l'anàlisi dels elements (CE1), l'ús de les qualitats del so de manera combinada (CE2), la construcció de propostes musicals (CE3) i la utilització de recursos digitals (CE5). La competència CE5 està vinculada a processos relacionats amb la resta de competències, en la mesura que es fa

ús de la tecnologia en el procés d'ensenyament i aprenentatge mitjançant la selecció i la utilització de recursos digitals en els processos de percepció i anàlisi (CE1 i CE2) o d'interpretació, de creació, d'experimentació sonora i de la difusió (CE3 i CE4).

4.2.2. Relacions amb les CE d'altres àrees de l'etapa

La matèria de música permet establir connexions diferents amb altres matèries de l'etapa. Tenint en compte les competències, els sabers i els criteris d'avaluació, enumerem i relacionem les connexions més rellevants.

La música es relaciona amb la matèria de Plàstica, Visual i Audiovisual en l'ús dels diferents recursos audiovisuals per a la realització de sonoritzacions, ambientacions sonores i en les diferents propostes artístiques. A més, es relaciona en la utilització de llenguatges gràfics no convencionals, com ara els musicogrames o partitures gràfiques en la interpretació musical. També cal destacar les relacions que hi ha entre els períodes històrics i els diferents estils artístics.

Pel que fa a les relacions amb la matèria d'educació física, destaquem l'expressió corporal, la dansa i el procés d'interpretació i creació de coreografies.

La matèria de Geografia i Història es relaciona directament amb els sabers del bloc Contextos musicals i culturals, ja que fan referència a l'estudi dels diferents períodes històrics.

Pel que fa a la matèria de Biologia i Geologia, destaquem que en totes dues es treballen aspectes referents en el procés de percepció i coneixement del cos com a element sonor i receptor.

També comparteixen el coneixement i el respecte del nostre entorn natural com a inspirador de paisatges sonors i exploració sonora.

La matèria de Matemàtiques es relaciona amb l'estudi del sistema d'interval i les dimensions matemàtiques referides al ritme i la durada. A més, comparteix el mètode científic com a mètode per elaborar projectes.

La matèria de Tecnologia i Digitalització comparteix l'estudi dels elements físics del so i les unitats de mesura pròpies, la construcció d'instruments a l'aula o l'ús de dispositius electrònics i eines digitals per a l'enregistrament, l'edició i la difusió musical.

I, finalment, es destaca la connexió amb les matèries lingüístiques, que permeten el treball textual del repertori vocal, així com guions, contes o poemes, entre d'altres, que es poden fer servir en diversos projectes musicals i artístics per tal d'enfortir l'oratòria,

la dicció o el foment de la lectura. Així mateix, les llengües seran el mitjà d'expressió oral i escrit que permetran una correcta expressió i utilització d'una terminologia adequada en l'àmbit musical.

4.2.3. Relacions o connexions amb les competències clau

Connexions de les competències específiques de la matèria amb les competències clau del perfil de sortida de l'alumnat al final de l'educació bàsica.

	CCL	CP	CMCT	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	x	x						x
CE2						x	x	x
CE3			x	x	x	x		x
CE4	x		x		x	x	x	x
CE5				x			x	x

Competències clau del perfil de sortida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic:

- CCL: Competència en comunicació lingüística
- CP: Competència plurilingüe
- CMCT: Competència matemàtica i competència en ciència i tecnologia
- CD: Competència digital
- CPSAA: Competència personal, social i aprendre a aprendre
- CC: Competència ciutadana
- CE: Competència emprenedora
- CCEC: Competència en consciència i expressió culturals

El quadre adjunt anterior mostra que hi ha una relació especialment significativa entre les cinc competències específiques d'aquesta matèria i algunes competències clau incloses en el perfil de sortida de l'alumnat quan finalitza l'educació bàsica.

En tots els casos, aquesta relació opera a les dues direccions. D'una banda, l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques assenyalades contribueix a l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau amb què estan estretament

vinculades; d'altra banda, aquestes competències clau tenen un paper important en l'adquisició i el desenvolupament de les competències específiques assenyalades.

- CE1: en primer lloc, la CE1 es relaciona amb les competències clau CCL, CP i CCEC. Amb la CCL, en la mesura que l'alumnat ha d'aprendre a expressar fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de manera oral i escrita, de manera clara i adequada en diferents contextos, evidenciant una actitud cooperativa i respectuosa. La CP permet treballar de manera eficaç la comunicació en una o més llengües i ampliar-ne el repertori lingüístic en terminologia musical. Pel que fa a la CCEC, l'alumnat ha d'analitzar els aspectes essencials de propostes d'èpoques i estils diferents mitjançant la percepció activa, reconeixent i argumentant sobre els llenguatges i els elements tècnics, amb l'expressió d'idees i opinions pròpies.
- CE2: en segon lloc, la CE2 està connectada amb les competències clau CC, CE i CCEC pel fet que la CC implica participar en activitats per a la presa de decisions i la resolució de conflictes amb actitud democràtica per fomentar el desenvolupament sostenible. La CE es relaciona amb buscar, examinar i comparar oportunitats, necessitats i reptes que s'han d'afrontar amb sentit crític i fer servir destreses creatives per proposar solucions originals, ètiques i sostenibles, prenent consciència de l'impacte a l'entorn. Pel que fa a la competència de CCEC, l'alumnat ha de ser capaç de reconèixer i analitzar el llenguatge i els elements tècnics de les diferents manifestacions artístiques, afavorint l'enriquiment cultural.
- CE3: en tercer lloc, la CE3 es vincula amb les competències clau CTEM, CD, CPSAA, CC i CCEC, ja que, a través de la CTEM, l'alumnat ha de fer servir mètodes propis del raonament matemàtic en la interpretació musical. A la CD, ha de fer cerques de manera crítica per conèixer, crear i difondre sabers bàsics digitals que formen part de les diferents propostes musicals i interdisciplinàries. Pel que fa a la CPSAA, l'alumnat ha d'expressar i argumentar opinions, participant activament en el treball en grup, distribuint i acceptant les tasques i les responsabilitats per a la construcció de propostes cooperatives, i planificant objectius de treball individual i grupal. La CC fomenta la participació en activitats i la resolució de conflictes de manera constructiva i dialogada, afavorint la cohesió social. La

construcció de propostes musicals i dansístiques implica el desenvolupament de la CE, competència que desenvolupa el procés creatiu de generar idees, establir objectius i emprendre tasques i presa de decisions. Pel que fa a la competència de CCEC, l'alumnat ha de conèixer el llenguatge per crear productes artístics i culturals a través de la interpretació, la improvisació i la composició mitjançant diferents suports i tècniques.

- CE4: en quart lloc, la CE4 es relaciona amb les competències clau CL, STEM, CPSAA, CC, CE, CCEC, ja que la CL és necessària a l'hora d'implementar un projecte musical mitjançant la participació activa en l'elaboració de les diverses fases i en la difusió. Alhora, la CTEM permet plantejar i desenvolupar projectes que segueixen el procés de disseny per realitzar els diferents productes. La CPSAA exigeix participar en l'elaboració d'un projecte musical de manera individual i col·lectiva, comprendre la diversitat d'aportacions per incorporar-les a l'aprenentatge, respectar-les i aportar la visió i l'opinió pròpia de manera respectuosa. Pel que fa a la relació amb la CC, l'alumnat, com a partícip d'un projecte musical o interdisciplinari col·lectiu, ha de comprendre idees relatives a la identitat pròpia i establir relacions grupals i interculturals. Així mateix, ha de valorar fets rellevants relatius al seu entorn i mostrar una actitud democràtica fonamentada en els drets humans, la diversitat cultural, la igualtat de gènere i la cohesió social. La CE evidencia el coneixement dels diferents elements i les fases que conformen una proposta musical, i la participació activa als diferents projectes, assumint diversos rols. Pel que fa a la competència de CCEC, l'alumnat ha de crear projectes artístics i culturals, expressant idees, opinions, sentiments i emocions de manera creativa i oberta, amb actitud col·laborativa i de respecte.
- CE5: en darrer lloc, la CE5 està connectada, especialment, amb les competències clau CD, CE i CCEC quant al fet que l'alumnat s'ha de valer de recursos per cercar i seleccionar informació necessària de manera crítica i utilitzar eines digitals de diversa caràcter durant el procés, en el resultat final i en la difusió d'aquest resultat. Quant a la relació d'aquesta competència específica amb la CD, l'alumnat ha de fer servir recursos digitals i de les TIC per compartir creacions d'aula a través del web social, desenvolupant una identitat i un criteri propis amb sentit de consum responsable i sostenible de acord amb la normativa vigent, i

contribuir a la prevenció del ciberassetjament i a l'educació d'una societat segura digitalment. En relació amb totes les competències anteriors, la CE és present des del moment en què s'han d'ordenar processos de cerca, investigació, creació, interpretació i participació en produccions musicals, adquirint diferents rols i fases. Finalment, i amb relació a la competència de CCEC, l'alumnat ha de conèixer, seleccionar i utilitzar diversos mitjans i tècniques per als diferents projectes, respectant i protegint la creativitat i les produccions dels altres.

4. METODOLOGIA

La nostra proposta didàctica per a la matèria de Música és la metodologia cooperativa. S'organitza d'acord amb les competències específiques i els sabers bàsics proposats al currículum vigent per a la Comunitat Valenciana, i incorpora els suggeriments metodològics, els criteris d'avaluació establerts per aquesta normativa emmarcada a la LOMLOE, la qual estableix com a element essencial les competències clau, i com un dels seus objectius propiciar una renovació a la pràctica docent i en el procés d'ensenyament i aprenentatge.

El nou currículum destaca la rellevància de l'ensenyament de la música en la formació integral del nostre alumnat i en el desenvolupament intel·lectual, psicomotor i emocional. La música constitueix a més un important referent social i cultural de la nostra joventut, i tampoc no podem perdre de vista els cada vegada més nombrosos estudis de caràcter científic que recullen els beneficis neurològics i emocionals de la pràctica musical. A més, el treball per competències cerca la vinculació del coneixement present en aquestes, i amb les habilitats pràctiques o destreses que les integren. Tenint en compte totes aquestes premisses, queda clara la necessitat d'un plantejament eminentment pràctic de l'assignatura, on l'audició, la interpretació i la creació es converteixin en els eixos principals d'un procés d'ensenyament basat en la comprensió del llenguatge musical com a vehicle de expressió artística i en l'anàlisi del fet musical com a manifestació cultural i social.

A continuació, detallarem alguns dels principis didàctics i metodològics que regeixen aquest projecte, encara que no hem d'oblidar que la nostra praxi educativa no pot perdre de vista els principis generals que conformen el disseny curricular del nostre centre, en el desenvolupament de la seva autonomia pedagògica, i adaptar-se als condicionants socioculturals, de disponibilitat de recursos i característiques de l'alumnat, si volem assolir un veritable aprenentatge competencial. Per tant, hem buscat desenvolupar activitats que requereixin integrar diferents tipus de conceptes, destreses i actituds, tenint en compte l'atenció a la diversitat, els principis del Disseny Universal

de l'Aprenentatge i el respecte pels diferents ritmes i estils d'aprenentatge, propiciant a més la feina tant individual i cooperativa.

La motivació per aprendre en l'alumnat és indispensable per generar-hi la curiositat i la necessitat per adquirir els coneixements, les destreses i les actituds i valors presents a les competències. Per això s'han inclòs nombroses activitats de caràcter introductori i com a estímul de cara al domini dels sabers bàsics conceptuals, audicions musicals i repertori musical, tant vocal com instrumental. Repertori atractiu i d'estils molt variats, acompanyat de vídeos explicatius i demostratius, realitzats per alumnat de la mateixa edat. Tot això s'encamina a despertar una actitud positiva envers el procés d'aprenentatge.

Considerem també fonamental partir de les experiències i coneixements previs que posseeixi el nostre alumnat, a fi de valorar què coneixen els nostres alumnes i saber des d'on hem de partir. Així, resulta fonamental que, a cada unitat, el professorat parteixi dels coneixements que ja tenen perquè puguin relacionar-los amb els nous aprenentatges que van adquirint a mesura que el curs avança. Alhora, cal propiciar que l'alumnat es converteixi en constructor, individual o de forma compartida, del seu propi coneixement, i que a més de reflexionar sobre els seus coneixements, i enriquir-los i desenvolupar-los, exercitin la seva atenció, concentració, memòria i constància, cosa que contribuirà que adquireixin noves destreses i experiències.

Així mateix, s'ha realitzat una cuidada seqüenciació i gradació dels sabers bàsics, integrant perfectament la part més teòrica amb la pràctica i dotant el projecte de gran coherència didàctica interna. Els sabers bàsics conceptuals de les unitats s'han desenvolupat de manera clara i concisa, intercalant audicions i activitats explicatives, que ajuden els alumnes a comprendre i fixar els sabers estudiats i al professorat a comprovar si hi ha aspectes no assimilats. Les activitats estan dissenyades de manera que, en molts casos, serveixen per treballar simultàniament diversos dels blocs de sabers bàsics; i també s'ha buscat un treball sistemàtic i progressiu de tots els aspectes expressius i interpretatius, a través de diversos apartats pràctics, en forma de cursos complets i seqüenciats didàcticament, de ritme, entonació i flauta, amb música original

composta pels autors. S'hi inclou a més un apartat dedicat exclusivament a la pràctica de l'audició.

El projecte inclou activitats d'aprenentatge variades, amb l'objectiu de promoure diferents modalitats o vies d'aprenentatge per a l'alumnat, oferint diferents graus de dificultat i possibilitant la selecció de aquelles que el docent consideri més adequades. El projecte digital complementa el llibre en paper, aportant materials i recursos didàctics diversos i variats, amb activitats complementàries. A més de les activitats explicatives de cada unitat, al final hi ha una sèrie d'activitats finals, que permeten comprovar si s'han comprès correctament els principals sabers bàsics de la unitat. També és important que l'alumnat participi de manera activa en debats i comentaris amb el docent i els seus companys de manera que expressi de manera argumentada judicis sobre la música que escolta o que interpreta; a aquest efecte, s'han proposat al llarg del llibre algunes activitats de caràcter més obert que propiciïn el debat a classe.

S'hi inclouen activitats i tasques que propicien la interrelació entre diferents sabers bàsics de la matèria de música, amb l'objectiu d'afavorir un aprenentatge integral que posi en joc un conjunt ampli de conceptes, habilitats o destreses i actituds personals, per la qual cosa és molt desitjable propiciar les metodologies actives en general i la feina per projectes en particular, especialment rellevant per a l'aprenentatge per competències.

Les activitats s'han dissenyat de manera que impliquen diferents agrupaments dels alumnes, combinant el treball individual amb el de petits grups heterogenis i amb el treball al gran grup-aula. La interpretació, la pràctica musical i les nombroses activitats grupals que s'hi inclouen, propicien l'aprenentatge cooperatiu, de manera que, a través de la resolució conjunta de les tasques, els membres del grup coneguin les estratègies utilitzades pels companys i puguin aplicar-les a situacions similars, afavorint, a més, l'autonomia de l'alumnat en la presa de decisions i la participació en el procés d'ensenyament i aprenentatge. Els materials i recursos didàctics d'aquest projecte s'han pensat de manera que en facilitin l'adaptació als diferents nivells i als diferents estils i ritmes d'aprenentatge de l'alumnat, amb l'objectiu d'atendre la diversitat a l'aula i

personalitzar els processos de construcció de els aprenentatges. Una eina de treball molt important en aquest sentit és el Llibre de treball que, a més de les activitats del llibre, inclou activitats de reforç, orientades a incidir i remarcar els sabers bàsics fonamentals i bàsics de cada tema, i d'ampliació, adreçades a aprofundir o ampliar els sabers bàsics treballats.

La necessària incorporació de les TIC a la nostra pràctica docent, com a element de millora de la qualitat del procés d'ensenyament-aprenentatge, es veu reflectida al nostre projecte, al llibre en paper, amb la inclusió de nombroses activitats que tenen com a objecte l'ús crític d'Internet com a font d'informació, i amb un taller específic d'informàtica musical i també al Llibre digital, que explota les possibilitats que ens ofereix l'ús de la pissarra digital com a recurs pedagògic.

Per acabar, la realització d'activitats complementàries i extraescolars que, sens dubte, afavoriran el desenvolupament dels sabers bàsics propis de l'etapa, i impulsaran la utilització d'espais i recursos educatius diversos. En aquest sentit, el llibre té un apartat anomenat Concert, amb peces idònies per interpretar en un possible concert, i l'apartat Afinando, també inclou repertori vocal.

5. PRIMER D'ESO

5.1 SABERS BÀSICS EN PRIMER D'ESO

Introducció

En aquest apartat presentem els sabers bàsics que cal desenvolupar en cadascun dels cursos de la matèria de Música.

Els sabers bàsics són el conjunt de coneixements que l'alumnat ha d'adquirir al llarg de l'etapa per a poder desenvolupar les competències específiques, i que es poden ampliar amb altres sabers desitjables al llarg de l'Educació Secundària. Aquests sabers bàsics es distribueixen en dos blocs que alhora es divideixen en subblocs (SB) i aquests, al mateix temps, en grups (G), seguint la classificació que es fa en l'etapa primària i que possibiliten una continuïtat a l'aprenentatge, amb la finalitat de donar una formació contínua, integral i sòlida.

El primer bloc, Percepció i anàlisi, fa referència, en primer lloc, als sabers que es treballaran des del vessant perceptiu del so i l'anàlisi corresponent des dels diferents contextos musicals i culturals: obres de diferents èpoques i estils, intèrprets, patrimoni o gèneres musicals detallats en el subbloc Contextos musicals i culturals; i, en segon lloc, als elements del llenguatge musical: ritme, melodia o harmonia, entre altres, detallats en el subbloc Elements del so i estructura musical.

El segon bloc, Interpretació i creació, fa referència a l'ús del llenguatge musical i altres llenguatges per a la improvisació, la interpretació i la creació. Aquests sabers es recullen, en primer lloc, en el subbloc Expressió individual i col·lectiva i, en segon lloc, en el subbloc Projectes artístics, dedicat a l'elaboració de produccions artístiques i a la participació activa de l'alumnat en totes les fases d'aquestes produccions.

Cal destacar que els dos blocs s'interrelacionen i es poden treballar de manera integrada, ja que el fenomen sonor i els elements que la conformen, així com els

diferents contextos on es produeixen, permeten el treball global i necessari per a un desenvolupament adient.

En la gradació de sabers, es pot observar que, en el primer curs, cobren importància els aspectes referents al llenguatge musical, amb la finalitat d'assentar unes bases que provenen de l'Educació Primària, i els diferents contextos musicals actuals, mentre que, en el segon, s'emfatitzen els aprenentatges sobre contextos musicals històrics, així com l'elaboració de projectes artístics mitjançant la percepció, la interpretació i la creació musical i interdisciplinària.

Les competències específiques es despleguen, atenent els sabers bàsics de la matèria de Música i requereixen d'una adquisició i desenvolupament. A més, hi ha una vinculació entre les competències específiques i els blocs de sabers bàsics. Concretament, la competència 1 i 2 fa referència al bloc 1, Percepció i anàlisi, mentre que la competència 3 i 4 estan referides al bloc 2. D'altra banda, la competència 5 té un caràcter transversal en tots els blocs.

Bloc 1. Percepció i anàlisi

Contextos musicals i culturals (CE1, CE2)

G1. Obres i intèrprets

Mites, estereotips i rols de gènere transmesos a través de la música i la dansa.

Professions musicals des d'una perspectiva igualitària.

Compositores i compositors destils i èpoques diferents.

Intèrprets i grups actuals: actuacions en viu i registrades per mitjans audiovisuals.

G2. Patrimoni musical

Música tradicional a Espanya i la diversitat cultural.

Patrimoni musical de la Comunitat Valenciana. Estils, danses, esdeveniments i manifestacions.

Música i dansa d'altres cultures del món.

L'evolució del so i la música als mitjans audiovisuals i tecnologies digitals.

G3. Gèneres musicals i escènics

Classificació dels gèneres musicals i escènics.

Funció social de la música.

G4. Agrupacions vocals i instrumentals

Agrupacions vocals i instrumentals representatives de músiques del món i de la música tradicional.

G5. La veu i els instruments

Classificació de la veu i de les diferents famílies instrumentals.

Organologia representativa de músiques del món i tradicional.

Instrumentos no convencionals des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible.

G6. Terminologia i normes de comportament

Terminologia musical. Argumentació oral i escrita.

Pautes d'atenció i comportament a l'audició musical i davant de diferents propostes artístiques. Actitud oberta i valorativa.

Elements del so i estructura musical (CE1, CE2, CE5)

G1. El procés d'escolta

Elements que intervenen en el procés de l'audició. L'oïda.

Escolta activa. Pautes d'atenció, percepció i memòria.

G2. Les qualitats del so

Les qualitats del so: altura, intensitat, durada i timbre. Representacions gràfiques.

Unitats de mesura.

Relació entre el silenci, el so i el soroll amb l'entorn. Agressions acústiques i creació d'ambients sonors saludables.

G3. El caràcter

El caràcter musical. La música i les seues sensacions.

G4. El ritme

Pols, tempo i matisos agògics. Classificació dels compassos.

Recursos ritmicomelòdics: síncope, contratemps i valors irregulars.

G5. Melodia i harmonia

La melodia. Identificació de diferents tipus de melodies: lineals, ondulades i falltes.

Escales musicals. Intervals.

L'harmonia: armadures bàsiques i graus tonals. L'acord.

G6. Estructura i forma

L'organització de l'estructura musical.

G7. Recursos digitals i de les TIC relacionats amb la percepció

Aplicacions, webs i programes de creació de partitures, enregistrament i edició d'àudio.

Bloc 2. Interpretació i creació.

Expressió individual i col·lectiva (CE3, CE4)

G1. Interpretació i tècnica vocal

La tècnica vocal: respiració, fonació i impostació. Cura i manteniment de la veu: hàbits saludables.

Obres vocals a una i diverses veus, a capella o amb acompanyament instrumental.

Repertori vocal. La memòria musical a la producció vocal.

G2. Interpretació i tècnica instrumental

La tècnica instrumental: respiració, control postural, emissió del so, articulació i digitació.

Obres instrumentals d'interpretació individual i grupal. Repertori instrumental polifònic.

La memòria musical i l'aprenentatge per imitació.

G3. Cura instrumental

La cura i el manteniment dels instruments.

La construcció d'instruments senzills a partir de materials de l'entorn.

G4. Creació i improvisació

La improvisació sobre pautes prèviament establertes. L'experimentació, l'exploració sonora i la sonorització.

G5. La notació musical

Elements bàsics de la notació musical i representacions gràfiques no convencionals aplicats a la pràctica.

G6. Habilitats motrius

Tècnica corporal.

El cos com a mitjà d'expressió.

Dances del món i tradicionals.

Percussió amb objectes sonors. La percussió corporal.

Projectes artístics (CE3, CE4, CE5)

G1. Planificació

Fases i criteris de valoració en projectes musicals i interdisciplinaris.

Àmbits artístics i professionals que intervenen en els projectes i/o les fases.

Estratègies de cerca, selecció i reelaboració d'informació de qualitat.

G3. Arts Escèniques

Elements estructurals i tècnics de les Arts Escèniques: cos, espai, temps, discurs, estructures i actuació.

G4. Tecnologia per a la producció musical

Recursos digitals i de les TIC aplicats a la interpretació, creació i enregistrament.

Llicències d'ús, autoria i protecció de dades. Plantejaments i hàbits de consum ètics i responsables.

G5. Actitud

Pautes d'atenció i comportament en la participació a les diferents propostes artístiques.

El control de les emocions en la millora de la interpretació pública.

5.2 Situacions d'aprenentatge i estructura del projecte Música

Clau A

El projecte de Música per a Secundària de McGraw-Hill naix amb una clara vocació: que l'alumnat aprengui a conèixer i sentir la música des de la seva vivència i pràctica. Aquest projecte clau A és el primer d'una sèrie de manuals per a la matèria de música.

El llibre s'articula al voltant de les situacions d'aprenentatge següents: set unitats didàctiques, dos projectes i quatre annexos.

Cadascuna de les unitats comença amb una breu situació o context sobre el tema sobre el qual tracta la unitat, que pot ser útil al professorat com a punt de partida i donar lloc a una situació d'aprenentatge inicial amb els alumnes, que els serveixi com a avaluació dels seus coneixements previs sobre aquest.

Els continguts conceptuals es desenvolupen a través d'explicacions amenes, audicions il·lustratives i variats exercicis que ens mostren els principals elements del llenguatge musical, el món dels instruments i la veu, i les característiques de les principals manifestacions artístiques relacionades amb la música, amb un plantejament metodològic orientat a l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau del currículum.

El desenvolupament de l'escolta activa ocupa un lloc molt important en el projecte, ja que a més de les activitats d'audició que acompanyen les explicacions teòriques, compta amb un apartat anomenat Auditori, que permetrà als nostres alumnes escoltar, conèixer i reconèixer obres fonamentals de diversos estils musicals. El llibre també inclou activitats destinades a desenvolupar-ne la capacitat creativa i compositiva.

Tot i així, com ja hem explicat en altres apartats de la programació, l'eix vertebrador del projecte Clau A és el desenvolupament de la interpretació musical mitjançant una sèrie d'activitats pràctiques especialment dissenyades per aconseguir aquest objectiu:

- Cada unitat didàctica comença amb una Presentació de la unitat en una doble pàgina, s'hi mostra una imatge motivadora relacionada amb el text inicial de la pàgina següent a més del sumari dels sabers bàsics que es treballaran i unes preguntes prèvies de metacognició (que es reformulen a l'antepenúltima pàgina de la unitat centrades en alguns dels aspectes més significatius que l'alumnat ha d'aprendre). El text inicial que obre la unitat pretén despertar la curiositat de l'alumne i afavorir la comprensió dels continguts que es desenvoluparan.
- Desenvolupament del sentit rítmic a través de la 41ateria4141ación d'exercicis simples, polirítmies, percussió corporal i la 41ateria41 de patrons bàsics de la 41ateria a l'apartat Amb Molt de ritme.
- Desenvolupament de les capacitats tècniques i expressives de la veu, i pràctica de la lectura musical a l'apartat Afinant, que inclou, a més, en algunes unitats repertori vocal per cantar.
- A la secció Auditori trobareu diverses propostes per escoltar i conèixer grups i artistes musicals de diferents músiques del món.
- Amb l'apartat de Concert els alumnes tindran l'oportunitat de convertir-se en consumats concertistes i aplicar tot allò après, interpretant amb la flauta i/o els instruments de làmines i percussió, les peces instrumentals de l'apartat (algunes de les quals també tenen les corresponents bases sonores d'acompanyament i d'altres estan concebudes com a senzilles instrumentacions amb diverses veus).
- Com a tancament de cada unitat didàctica, trobem un Mapa conceptual, amb els aprenentatges fonamentals de cada unitat didàctica, i dues pàgines d'Activitats finals, destinades a aprofundir en l'assoliment dels resultats d'aprenentatge esmentats.
- Finalment, s'incorpora un projecte a mode de repte sobre creativitat a partir de mostres de sons, un projecte sobre la música en femení per atendre la diversitat de gènere, una fuita room sobre els instruments, i diversos annexos finals destinats a la pràctica instrumental, dansística i taller d'informàtica musical.

Tota la música que es proposa per interpretar ha estat composta o adaptada pels autors perquè sigui variada i atractiva, permetent als alumnes tocar «acompanyats» per magnífics grups de rock, hip hop, jazz, funky i molts altres estils moderns , per tota una orquestra simfònica o per la màgia dels instruments ètnics.

A l'entorn virtual d'aprenentatge en línia que acompanya el llibre, l'alumnat podrà trobar totes les audicions i acompanyaments sonors perquè pugui gaudir de totes les peces i practicar-les també a casa i desenvolupar la competència d'aprendre a aprendre. Com hem exposat anteriorment, el Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria, i el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, per el que s'estableixen l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, recullen els sabers i els aprenentatges necessaris per consolidar les destreses i les competències musicals que es proposen.

Els títols de les unitats són els següents:

- Unitat 1: Les qualitats del so.
- Unitat 2: El ritme.
- Unitat 3: Melodia i harmonia.
- Unitat 4: La veu.
- Unitat 5: Els instruments musicals.
- Unitat 6: La forma i la textura musical.
- Unitat 7: La música tradicional.
- Projecte: Expo Sound QR.
- Projecte: Músiques en femení.
- Annex 1. Escape Room: el misteri dels instruments desapareguts.
- Annex 2. Concerts.
- Annex 3. Danses del món.
- Annex 4. Noteflight.
- Annex 5: Digitacions de flauta dolça.

5.3 SITUACIONS D'APRENTATGE

L'adquisició d'aprenentatges implica establir situacions d'aprenentatge diverses i innovadores que combinen diferents tipus d'ensenyament dirigits amb altres de col·laboratius i/o basats en metodologies actives.

Convé plantejar aprenentatges en forma de reptes, projectes, investigacions, produccions artístiques i, en definitiva, elaboració de projectes artístics de manera individual i col·laborativa, on s'apliquen els coneixements apresos i faciliten la transferència de sabers de la matèria de Música en relació amb la resta de matèries.

Seguint aquesta línia, es fomenten aprenentatges significatius, promovent la lectura, la investigació i la discriminació d'informació a diferents fonts, l'ús d'eines digitals, el joc i l'expressió artística, la interpretació, la improvisació, la creació musical, l'assistència a concerts, visites a entitats i associacions culturals, assessorament i presència d'experts i expertes externes a l'aula, compositors i compositoras, luthiers, tècnics de so o músics, entre d'altres. Tot això, per tal de participar en processos i generar diversitat de projectes a partir de detonants o punts de partida de l'entorn immediat i de la realitat de l'alumnat, basats principalment en la dramatització, la interpretació i la creació musical i coreogràfica, performances, productes audiovisuals i/o multidisciplinaris.

Aquestes possibles situacions d'aprenentatge relacionen, de manera implícita, el foment de la cultura a partir de la relació amb el context proper i han de garantir la creació de situacions que aproximem l'alumnat al patrimoni més proper a partir del coneixement de manifestacions musicals singulars, intèrprets locals, repertori tradicional o institucions musicals properes, entre d'altres.

Per la fesomia de l'assignatura, cal tenir en compte espais i temps que, de vegades, tenen poc a veure amb els que tradicionalment s'associen amb la pràctica docent, per la qual cosa es valoraran els llocs del centre escolar i l'entorn per a la creació de recursos o propostes pròpies. De la mateixa manera, la formació de l'alumnat en àmbit musical i dansístic es produeix en qualsevol espai físic i temporal, des de la sortida de la llar, en descansos, des de les diferents matèries o en les activitats complementàries i extraescolars.

Per això, cal tenir en compte les pràctiques associades a l'aprenentatge informal en un entorn sonor i musical, com és el de la nostra societat, on l'alumnat aprèn i dialoga sobre la música que l'envolta.

Així mateix, és important implicar l'alumnat en la conservació del material, l'equipament i les infraestructures escolars de l'aula a partir de la reflexió sobre les normes i els valors subjacents a les accions. En aquesta matèria, especialment, cal fomentar l'ús, maneig i cura d'instruments musicals convencionals divergents: instruments d'aula, instruments no convencionals, instruments moderns o instruments tradicionals, així com l'ús elevat de dispositius electrònics de producció i enregistrament musical que generen situacions d'aprenentatge pròpies d'una educació del segle XXI.

Les activitats i les propostes s'han de realitzar, seguint el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), facilitant els recursos materials i afavorint l'accés a l'aula i activitats dins i fora del centre.

A l'hora d'avaluar, cal utilitzar diferents instruments d'heteroavaluació, autoavaluació i coavaluació, que permeten avaluar tant el procés d'aprenentatge com el producte final. Hem de disposar d'instruments d'avaluació diversos adequats a l'esdeveniment de la nostra matèria, que ens ajuden a comprovar el grau d'adquisició de l'aprenentatge per poder establir els ajustaments pertinents en el procés, com ara rúbriques, escales d'observació, diaris de classe o anàlisi d'enregistraments, entre d'altres.

En tots els processos d'ensenyament-aprenentatge i de projectes artístics, es fomenta la tolerància i el respecte a les manifestacions i opinions diferents, fruit de la diversitat i la igualtat, com a font d'enriquiment personal, fomentant el treball grupal i valorant les aportacions al bé comú. Totes les activitats que es facin han de garantir la convivència i els valors democràtics, a més de promocionar la participació activa al centre i fora d'aquest, donant a conèixer el treball d'aula des d'una perspectiva sostenible i contribuint a la consecució dels reptes i els desafiaments del segle XXI.

5.4 CRITERIS D'AVUACIÓ

Competència específica 1.

Analitzar propostes musicals, corporals i multidisciplinàries d'èpoques i estils diferents a través de la percepció activa, relacionant-ne els elements estructurals i tècnics amb sentit crític, i valorant la diversitat cultural que representen.

CE1.1. Analitzar les característiques de propostes musicals i multidisciplinàries de gèneres, èpoques i estils diferents a partir dels seus elements estructurals i tècnics, relacionant-les entre si i valorant-ne la diversitat.

CE1.2. Argumentar judicis crítics sobre propostes musicals, corporals i multidisciplinàries, de manera oral o escrita amb actitud oberta i terminologia adequada.

CE1.3. Apreciar la riquesa del patrimoni musical de diferents èpoques i estils, reconèixer-ne les funcions i característiques, i respectar-ne la diversitat.

Competència específica 2.

Relacionar els elements del so, les característiques i les representacions gràfiques, els instruments i la veu, a partir de l'anàlisi auditiva i visual, i el plantejament de solucions a les agressions acústiques de l'entorn.

CE2.1. Analitzar de manera autònoma les qualitats del so de forma combinada, les seves característiques i la representació gràfica, utilitzant el llenguatge musical i altres llenguatges.

CE2.2. Reconèixer les veus i els instruments en diversos contextos sonors, descriure'n les funcions principals, atenent diferents classificacions.

CE2.3. Proposar solucions a les agressions acústiques de l'entorn proper mitjançant la percepció reflexiva i la sensibilització.

Competència específica 3.

Construir propostes musicals basades en la interpretació, la improvisació i l'experimentació a partir de les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals mitjançant processos individuals i col·lectius.

CE3.1. Interpretar propostes musicals de forma individual i grupal, utilitzant els elements del llenguatge musical i altres representacions gràfiques, i valorar-ne l'assaig com a espai d'escolta i aprenentatge.

CE3.2. Crear diferents propostes musicals i improvisacions afavorint el respecte i el sentit crític.

CE3.3. Experimentar amb les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals en la creació de propostes, mostrant confiança en les capacitats pròpies i valorant les dels altres.

CE3.4. Expressar idees, sentiments i emocions sobre les propostes fetes per potenciar la comunicació, l'empatia i el respecte pels altres.

Competència específica 4.

Crear projectes musicals i interdisciplinaris mitjançant el disseny, la planificació i la realització dels mateixos, experimentant amb diferents rols i desenvolupant la capacitat crítica, amb una valoració tant del procés com del resultat.

CE4.1 Analitzar els processos de creació, edició i difusió, així com professions que intervenen en projectes musicals i interdisciplinaris.

CE4.2. Dissenyar projectes musicals i interdisciplinaris a partir de les fases amb la valoració tant el procés com el resultat, argumentant les conclusions adoptades.

CE4.3. Utilitzar els coneixements adquirits en diferents disciplines en la creació de projectes artístics com a mitjà de cohesió i participació activa.

Competència específica 5.

Aplicar recursos digitals a l'escolta, la interpretació, la investigació, la creació i la difusió de produccions musicals, adoptant una actitud responsable i d'acord amb la normativa vigent.

CE5.1. Buscar informació i recursos musicals en diferents mitjans digitals de manera contrastada i amb l'anàlisi i la valoració de les diferències.

CE5.2. Utilitzar recursos digitals de manera individual o col·lectiva per a la percepció, la creació, la interpretació, l'enregistrament i/o l'edició musical de les produccions creades.

CE5.3. Practicar un consum digital responsable de recursos i productes musicals, respectant les llicències d'ús i la normativa vigent de protecció de dades i autoria.

5.5 INSTRUMENTS PER A L'AVALUACIÓ

Instruments per a l'avaluació

L'avaluació es durà a terme a través dels procediments i instruments següents:

CONTINGUT PROCEDIMENTAL

- Observació directa del treball diari a través dels exercicis de classe i de casa, el quadern, els projectes, ja siguin individuals o cooperatius.
- Activitats d'expressió musical: interpretació individual i/o col·lectiva de l'alumnat, en activitats de moviment, instrumentals, d'expressió vocal i cant i exercicis rítmics.

Cal tenir en compte també la importància d'incorporar procediments per a l'autoavaluació i la coavaluació:

- Autoavaluació: que serà una reflexió crítica que cada alumne o alumna ha de fer sobre el seu propi aprenentatge i el professor o professora sobre el mètode d'ensenyament.

CONTINGUT CONCEPTUAL

- Proves escrites, proves orals, qüestionaris, jocs interactius, relacionats amb els continguts conceptuals de la matèria.

CONTINGUT ACTITUDINAL

- Coavaluació: valoració respectuosa i positiva sobre el treball i actitud dels companys i companyes. Actitud dels alumnes.

5.6 CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

A l'hora de fixar els percentatges de qualificació, es proposa una ponderació equilibrada entre els tipus d'instruments en funció del temps destinat (nombre de sessions) als diferents tipus de sabers bàsics, conceptes, destreses i actituds.

Atès el caràcter pràctic de la matèria, i la gran rellevància dels continguts procedimentals i l'actitud, es pretén amb aquest criteri que els alumnes i les alumnes siguin conscients que no es pot superar la matèria només aprovant les proves escrites o únicament fent bé els exercicis pràctics i les activitats interpretatives, sinó que cal esforçar-se en ambdós sentits.

Per tant, la nota mínima que cal tenir és un 3 sobre 10 en les proves escrites i també un 3 sobre 10 en les activitats interpretatives per poder traure la nota mitjana de totes les parts.

Les rúbriques d'avaluació proposades per a cada unitat permeten avaluar els continguts o els sabers de cadascuna i el grau en què els alumnes els han assolit. Aquesta rúbrica la pot utilitzar el docent per avaluar o com a eina d'avaluació pel mateix alumne o alumna.

- Contingut conceptual50%
- Contingut procedimental.....40%
- Contingut actitudinal.....10%

És important aclarir que es durà mitjançant ITACA un control sobre l'alumne. On es reflectirà com és la seua actitud, sobretot si falta a classe, retards, si no duu el material necessari per a treballar a classe, si parla, molesta o interromp les explicacions, o en els exàmens.

En quant a la pràctica cal dir que si un dia no duu el material (flauta) i hi ha control no pot repetir-lo. Ja que si es permet tots es deixen la flauta a casa per no fer el control i a final de l'avaluació volen tots fer-los. Ells aprenen la norma i per un dia que se la deixen no passa res. S'acostumbren a dur el material i a fer els controls quan s'acorden. Si falten a classe o han estat malalts si que tenen dret a realitzar el control de flauta.

Quan un alumne falta a un examen cal dur un justificant oficial. Si ha anat a fer-se el DNI de la policia. Si ha estat malalt pot presentar justificant de l'hospital o centre de salut, justificant del metge, la cita, la recepta o l'informe d'urgències. Etc...

No seveix justificant d'un familiar.

Si es falta a classe el 15% de les classes es considera abandonament de l'assignatura i es perd el dret a examen.

5.7 RECUPERACIÓ DELS APRENTATGES NO REALITZATS

La recuperació dels aprenentatges no adquirits es realitzaran al trimestre següent i abans que finalitzi el curs, les proves oportunes, pràctiques i/o teòriques, així com del lliurament dels treballs i projectes no realitzats o no completats satisfactòriament.

5.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats (mesures de nivel III i nivel IV)

Cada alumne o alumna té unes peculiaritats que el diferencien de la resta del grup. No tothom aprèn al mateix ritme o té els mateixos interessos i capacitats. Per això, malgrat les dificultats, proposem:

- Activitats educatives per a tot el grup, alhora que estratègies que atenguin les diferències individuals de l'alumnat.
- Activitats i situacions d'ensenyament i aprenentatge variades i flexibles, perquè hi accedeixi el nombre més gran d'alumnes i possibilitin diferents punts de vista i tipus d'ajuda.
- Referències a aprenentatges ja contemplats per possibilitar-ne la significativitat i la fixació dels continguts que poden requerir un major grau de dificultat per a alguns alumnes.
- Activitats que plantegin solucions obertes i flexibles potenciant la individualitat de l'alumnat i permetent al docent avaluar cada subjecte segons les seues possibilitats i esforç.
- Les activitats no s'han de basar únicament en la transmissió d'informació. Han de partir de les experiències, coneixements previs i dades de la realitat a què tenen accés els alumnes, facilitant un aprenentatge en què puguin comprovar la utilitat del que han après i fomentar l'interès per nous coneixements.
- El paper del professorat ha de ser fonamentalment de guia i mediador.

– Facilitar a l'alumnat noves experiències que afavoreixin l'aprenentatge de destreses, tècniques i estratègies que permetin enfrontar-se a noves situacions de forma autònoma i responsable.

A més, pel que fa a l'atenció a les diferències individuals i als diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat a totes les unitats, s'han tingut en compte determinades pautes de cadascun dels principis del Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA). Es poden consultar a les programacions d'aula de cada unitat.

Aquestes mesures d'atenció a la diversitat han d'afavorir l'adaptació als interessos, les capacitats i les motivacions dels alumnes respectant sempre un treball comú de base i intenció formativa global que permeti la consecució de les competències clau i dels objectius del curs i de la etapa.

Així mateix, es contemplaran les adaptacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, el suport en grups ordinaris, els desdoblaments de grups i els programes de tractament personalitzat per a l'alumne amb necessitat específica de suport educatiu.

És important establir els procediments oportuns quan calgui fer adaptacions significatives dels elements del currículum, a fi d'atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials que les necessiti. Aquestes adaptacions es realitzaran buscant el màxim desenvolupament possible de les competències; l'avaluació continuada i la promoció prendran com a referent els elements fixats en les adaptacions esmentades. En qualsevol cas, l'alumnat amb adaptacions curriculars significatives haurà de superar l'avaluació final.

És previsible que hi hagi una diversitat de capacitats, interessos, motivacions i actituds dels alumnes i les alumnes, això exigeix plantejar-se els continguts, els mètodes i l'avaluació de manera flexible, de manera que siguin capaços d'adaptar-se a la seva situació real i concreta. Per això el nivell de compliment dels objectius no ha de ser mesurat de forma mecànica, sinó amb flexibilitat, tenint en compte el context de l'alumnat, és a dir, el cicle educatiu en què es troba, i també les seves pròpies característiques i possibilitats .

Als materials digitals del llibre s'ofereixen diferents activitats tant d'aprofundiment, per als alumnes més avançats, com de reforç per a aquells que necessitin repassar determinats conceptes.

És aconsellable que es dediqui una atenció preferent a l'alumnat amb necessitats educatives específiques de suport educatiu (ACNEAE) perquè pugui assolir els objectius educatius previstos. Per això, cal prevenir i incloure la diversificació de profunditat en el tractament dels sabers bàsics i, sobretot, d'activitats que permetin aquesta atenció de manera adequada i suficient.

5.9 ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

El Departament és favorable a la participació en activitats extraescolars de tot l'alumnat, pels potencials beneficis que comporta, no únicament relacionats amb aspectes acadèmics sinó també socials, entre d'altres, en el moment d'elaborar i d'actualitzar la programació didàctica del Departament,

1.- Concert en el centre de dia de l'Alcúdia. Mercat de l'Alcúdia. i IES els évols. Nadales en Llatí. Dia 20 de desembre.

1r, 2n, 3r i 4t d'ESO.

5.10 Temporalització

El calendari escolar varia notablement segons la distribució de dies festius de l'Estat espanyol, les comunitats autònomes i cada localitat respectiva. També el centre té competències per decidir sobre això. El nombre d'hores de què cada assignatura podrà comptar depèn, a més, de l'horari concret que tingui cada grup. D'aquesta manera, l'assignació d'hores només pot ser aproximada.

Pel que fa al repartiment dels continguts del currículum en relació amb el llibre, proposem la seqüenciació següent:

- Primera avaluació: unitats 1, 2.
- Segona avaluació: unitats 3, 4.
- Tercera avaluació: unitats 5, 6, 7.

6. SEGON D'ESO

6.1 SABERS BÀSICS EN SEGON D'ESO

Introducció

En aquest apartat presentem els sabers bàsics a desenvolupar en cadascun dels cursos de la matèria de Música.

Els sabers bàsics són el conjunt de coneixements que l'alumnat ha d'adquirir al llarg de l'etapa per poder desenvolupar les competències específiques i que es poden ampliar amb altres sabers desitjables al llarg de l'educació secundària. Aquests sabers bàsics es distribueixen en dos blocs, que es divideixen en subblocs (SB) i aquests, alhora, en grups (G), seguint la classificació realitzada a l'etapa primària i que possibiliten una continuïtat a l'aprenentatge, amb la finalitat de donar una formació continuada, integral i sòlida.

El primer bloc, Percepció i anàlisi, fa referència, en primer lloc, als sabers que es treballaran des del vessant perceptiu del so i la seva corresponent anàlisi des dels diferents contextos musicals i culturals: obres de diferents èpoques i estils, intèrprets, patrimoni o gèneres musicals detallats al subbloc Contextos musicals i culturals; i, en segon lloc, als elements del llenguatge musical: ritme, melodia o harmonia, entre d'altres, detallats al subbloc Elements del so i estructura musical.

El segon bloc, Interpretació i creació, fa referència a l'ús del llenguatge musical i d'altres llenguatges per a la improvisació, interpretació i creació. Aquests sabers es recullen, en primer lloc, al subbloc Expressió individual i col·lectiva i, en segon lloc, al subbloc Projectes artístics, dedicat a l'elaboració de produccions artístiques i a la participació activa de l'alumnat en totes les fases.

Cal destacar que els dos blocs s'interrelacionen i es poden treballar de forma integrada, ja que el fenomen sonor i els elements que la conformen, així com els diferents contextos on es produeixen, permeten el treball global i necessari per desenvolupar-lo. En la gradació de sabers es pot observar que, al primer curs, prenen importància els aspectes referents al llenguatge musical, amb la finalitat d'establir unes bases que provenen de l'Educació Primària, i els diferents contextos musicals actuals, mentre que, al segon, s'emfatitzen els aprenentatges sobre contextos musicals històrics, així com

l'elaboració de projectes artístics mitjançant la percepció, interpretació i creació musical i interdisciplinària.

Les competències específiques es despleguen atenent els sabers bàsics de la matèria de Música i requereixen la seva adquisició i desenvolupament. A més, hi ha una vinculació entre les competències específiques i els blocs de sabers bàsics. Concretament, la competència 1 i 2 fa referència al bloc 1, Percepció i anàlisi, mentre que la competència 3 i 4 estan referides al bloc 2. D'altra banda, la competència 5 té un caràcter transversal a tots els blocs.

Incloem aquí els sabers bàsics establerts per la normativa vigent de la Comunitat Valenciana per al curs 2n.

6.2. Blocs de sabers bàsics

6.2.1 Bloc 1. Percepció i anàlisi

SB. 1.1. Contextos musicals i culturals (CE1, CE2)

G1. Obres i intèrprets

Evolució de la música i de la dansa occidental. Obres de diferents estils i períodes històrics des dels inicis fins a la música actual.

Mites, estereotips i rols de gènere transmesos a través de la música i la dansa. Professions musicals des d'una perspectiva igualitària.

Compositores i compositors de stils i èpoques diferents.

Intèrprets i grups de l'actualitat: actuacions en viu i registrades per mitjans audiovisuals.

G2. Patrimoni musical

Música popular urbana i contemporània.

L'evolució del so i la música als mitjans audiovisuals i tecnologies digitals.

G3. Gèneres musicals i escènics

Classificació dels gèneres musicals i escènics.

Els gèneres en diferents contextos històrics.

Funció social de la música.

G4. Agrupacions vocals i instrumentals

Formacions a la música popular urbana i contemporània.

Agrupacions vocals i instrumentals representatives al llarg dels diferents períodes històrics.

G5. La veu i els instruments

Organologia de música popular urbana.

Instrumentos no convencionals des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible.

Reconeixement de veus i instruments en obres de diferents èpoques i estils.

G6. Terminologia i normes de comportament

Terminologia musical. Argumentació oral i escrita.

Pautes d'atenció i comportament a l'audició musical i davant de diferents propostes artístiques. Actitud oberta i valorativa.

SB.1.2. Elements del so i estructura musical (CE1, CE2, CE5)

G1. El procés d'escolta

Escolta activa. Pautes d'atenció, percepció i memòria.

G4. El ritme

Recursos ritmicomelòdics: síncope, contratemps i valors irregulars.

G5. Melodia i harmonia

Escala musicals. Interval·ls.

L'harmonia: armadures bàsiques i graus tonals. L'acord.

Textures musicals dels diferents gèneres i estils a les diferents èpoques.

G6. Estructura i forma

Formes musicals dels diferents gèneres i estils a les diferents èpoques, gèneres i estils.

G7. Recursos digitals i de les TIC relacionats amb la percepció

Aplicacions, webs i programes de creació de partitures, enregistrament i edició d'àudio.

6.2.1 Bloc 2. Interpretació i creació.

SB.2.1. Expressió individual i col·lectiva (CE3, CE4)

G1. Interpretació i tècnica vocal

Obres vocals a una i diverses veus, a capella o amb acompanyament instrumental.

Repertori vocal. La memòria musical a la producció vocal.

G2. Interpretació i tècnica instrumental

Progressions bàsiques d'acords. El xifrat internacional.

Obres instrumentals d'interpretació individual i grupal. Repertori instrumental polifònic.

La memòria musical i l'aprenentatge per imitació.

G3. Cura instrumental

La cura i el manteniment dels instruments.

La construcció d'instruments senzills a partir de materials de lentorn.

G4. Creació i improvisació

El text musical. Creació de textos musicals.

La improvisació sobre pautes prèviament establertes. L'experimentació, l'exploració sonora i la sonorització.

G5. La notació musical

Elements bàsics de la notació musical i representacions gràfiques no convencionals aplicats a la pràctica.

G6. Habilitats motrius

El cos com a mitjà d'expressió.

Pautes de creació de coreografies bàsiques i improvisació.

Dances de diferents èpoques històriques i de música popular urbana.

Percussió amb objectes sonors. La percussió corporal.

SB.2.2. Projectes artístics (CE3, CE4, CE5)

G2. Producció artística

Projectes basats en la veu, els instruments i l'expressió corporal mitjançant l'ús dels elements del llenguatge musical.

G3. Arts Escèniques

Elements estructurals i tècnics de les Arts Escèniques: cos, espai, temps, discurs, estructures i actuació.

G4. Tecnologia per a la producció musical

Recursos digitals i de les TIC aplicats a la interpretació, creació i enregistrament.

Llicències d'ús, autoria i protecció de dades. Plantejaments i hàbits de consum ètics i responsables.

G5. Actitud

Pautes d'atenció i comportament en la participació a les diferents propostes artístiques.

El control de les emocions en la millora de la interpretació pública.

6.2 SITUACIONS D'APRENTATGE I ESTRUCTURA DEL PROJECTE MÚSICA CLAU B

El projecte de Música per a Secundària de McGraw-Hill neix amb una clara vocació: que l'alumnat aprengui a conèixer i sentir la música des de la seva vivència i pràctica. Aquest Projecte Clau B és el segon d'una sèrie de manuals per a la matèria de música.

El llibre s'articula al voltant de sis unitats didàctiques, tres escape room i diversos annexos.

Cadascuna comença amb una breu introducció sobre el tema sobre el qual tracta la unitat, que pot ser útil al professorat com a punt de partida i donar lloc a un petit debat amb els alumnes i les alumnes, que els serveixi a manera de avaluació dels seus coneixements previs sobre aquest.

Els continguts conceptuals es desenvolupen a través d'explicacions amenes, audicions il·lustratives i variats exercicis que ens mostren els principals elements del llenguatge musical, el món dels instruments i la veu, i les característiques de les principals manifestacions artístiques relacionades amb la música, amb un plantejament metodològic orientat a l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau del currículum.

El desenvolupament de l'escolta activa ocupa un lloc molt important en el projecte, ja que a més de les activitats d'audició que acompanyen les explicacions teòriques, compta amb un apartat anomenat Auditori, que permetrà als nostres alumnes escoltar, conèixer i reconèixer obres fonamentals de diversos estils musicals. El llibre també inclou activitats destinades a desenvolupar-ne la capacitat creativa i compositiva.

Tot i així, com ja hem explicat en altres apartats de la programació, l'eix vertebrador del projecte Clau B és el desenvolupament de la interpretació musical mitjançant una sèrie d'activitats pràctiques especialment dissenyades per aconseguir aquest objectiu:

- Cada unitat didàctica comença amb una Presentació de la unitat en una doble pàgina, s'hi mostra una imatge motivadora relacionada amb el text inicial de la pàgina següent a més del sumari dels sabers bàsics que es treballaran i unes preguntes prèvies de metacognició (que es reformulen a l'antepenúltima pàgina de la unitat centrades en alguns dels aspectes més significatius que l'alumnat ha d'aprendre). El text inicial que obre la unitat pretén despertar la curiositat de l'alumne i afavorir la comprensió dels continguts que es desenvoluparan.
- Desenvolupament del sentit rítmic a través de la interpretació d'exercicis simples, polirítmies, percussió corporal i la pràctica de patrons bàsics de la bateria a l'apartat Amb Molt de ritme.
- Desenvolupament de les capacitats tècniques i expressives de la veu, i pràctica de la lectura musical a l'apartat Afinant, que inclou, a més, en algunes unitats repertori vocal per cantar.
- A la secció Auditori modern trobaran diverses propostes per escoltar i conèixer grups i artistes musicals de diferents estils musicals del panorama actual.
- Amb l'apartat d'A duo els alumnes tindran l'oportunitat d'esdevenir consumats concertistes i aplicar tot allò après, interpretant amb la flauta i/o els instruments de làmines i percussió, les peces instrumentals de l'apartat (algunes de les quals també tenen els seus corresponents bases sonores d'acompanyament i altres estan concebudes com a senzilles instrumentacions amb diverses veus).
- Com a tancament de cada unitat didàctica, trobem un Mapa conceptual, amb els aprenentatges fonamentals de cada unitat didàctica, i dues pàgines d'Activitats finals, destinades a aprofundir en l'assoliment dels resultats d'aprenentatge esmentats.
- Finalment, s'incorporen tres Escape room a mode de repte cada dues unitats didàctiques, un taller d'improvisació i creació, un apartat destinat a la pràctica instrumental de cançons pop i un taller d'informàtica musical als annexos finals del llibre.

Tota la música que es proposa per interpretar ha estat composta o adaptada pels autors perquè sigui variada i atractiva, permetent als nostres alumnes tocar «acompanyats»

per magnífics grups de rock, hip hop, jazz, funky i molts altres estils moderns , per tota una orquestra simfònica o per la màgia dels instruments ètnics.

A l'entorn virtual d'aprenentatge en línia que acompanya el llibre, l'alumnat podrà trobar totes les audicions i acompanyaments sonors perquè pugui gaudir de totes les peces i practicar-les també a casa i desenvolupar la competència d'aprendre a aprendre. Com hem exposat anteriorment, el Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatòria, i el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, per el que s'estableixen l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria, recullen els sabers i els aprenentatges necessaris per consolidar les destreses i les competències musicals que es proposen.

Els títols de les unitats són els següents:

- Unitat 1: Acords i llaüts.
- Unitat 2: Aires pentatònics.
- Unitat 3: Colors i contrastos.
- Unitat 4: Tonalitat i equilibri.
- Unitat 5: Músiques viatgeres.
- Unitat 6: Caràcter i ruptura.
- Escape room 1: La música dels cavallers del Temple.
- Escape room 2: La partitura maleïda.
- Escape room 3: El misteri del piano de Falla.
- Annex 1. Taller improvisació i creació.
- Annex 2. Concerts pop.
- Annex 3. Taller TIC. Audacity.
- Annex 4. Taller TIC. Shazam.
- Digitacions de flauta dolça.

6.3 SITUACIONS D'APRENTATGE

Dissenyar situacions d'aprenentatge implica prendre decisions sobre els espais, els temps i les formes d'organització més adequades perquè l'alumnat pugui assolir certes finalitats o propòsits educatius. En aquest apartat, es recullen determinats principis que poden ajudar al disseny de les activitats.

Els docents de Música dissenyaran transposicions didàctiques per tal de promoure la construcció d'aprenentatges i el desenvolupament de les competències, de manera progressiva i seqüenciada, a partir de la consolidació gradual dels sabers proposats. De la mateixa manera, aquestes situacions i accions han d'afavorir, en la mesura que sigui possible, el descobriment autònom, així com contribuir a l'adaptació al context particular de cada centre educatiu.

L'adquisició d'aprenentatges implica establir situacions d'aprenentatge diverses i innovadores que combinen diferents tipus d'ensenyament dirigits amb altres de col·laboratius i/o basats en metodologies actives. Convé plantejar aprenentatges en forma de reptes, projectes, investigacions, produccions artístiques i, en definitiva, elaboració de projectes artístics de manera individual i col·laborativa, on s'apliquen els coneixements apresos i faciliten la transferència de sabers de la matèria de Música en relació amb la resta de matèries.

Seguint aquesta línia, es fomenten aprenentatges significatius, promovent la lectura, la investigació i la discriminació d'informació a diferents fonts, l'ús d'eines digitals, el joc i l'expressió artística, la interpretació, la improvisació, la creació musical, l'assistència a concerts, visites a entitats i associacions culturals, assessorament i presència d'experts i expertes externes a l'aula, compositors i compositoras, luthiers, tècnics de so o músics, entre d'altres. Tot això, per tal de participar en processos i generar diversitat de projectes a partir de detonants o punts de partida de l'entorn immediat i de la realitat de l'alumnat, basats principalment en la dramatització, la interpretació i la creació musical i coreogràfica, performances, productes audiovisuals i/o multidisciplinaris.

Aquestes possibles situacions d'aprenentatge relacionen, de manera implícita, el foment de la cultura a partir de la relació amb el context proper i han de garantir la creació de situacions que aproximem l'alumnat al patrimoni més proper a partir del coneixement de manifestacions musicals singulars, intèrprets locals, repertori tradicional o institucions musicals properes, entre d'altres.

Per la fesomia de l'assignatura, cal tenir en compte espais i temps que, de vegades, tenen poc a veure amb els que tradicionalment s'associen amb la pràctica docent, per la qual cosa es valoraran els llocs del centre escolar i l'entorn per a la creació de recursos o propostes pròpies. De la mateixa manera, la formació de l'alumnat en àmbit musical i dansístic es produeix en qualsevol espai físic i temporal, des de la sortida de la llar, en descansos, des de les diferents matèries o en les activitats complementàries i extraescolars.

Per això, cal tenir en compte les pràctiques associades a l'aprenentatge informal en un entorn sonor i musical, com és el de la nostra societat, on l'alumnat aprèn i dialoga sobre la música que l'envolta.

Així mateix, és important implicar l'alumnat en la conservació del material, l'equipament i les infraestructures escolars de l'aula a partir de la reflexió sobre les normes i els valors subjacents a les accions. En aquesta matèria, especialment, cal fomentar l'ús, maneig i cura d'instruments musicals convencionals divergents: instruments d'aula, instruments no convencionals, instruments moderns o instruments tradicionals, així com l'ús elevat de dispositius electrònics de producció i enregistrament musical que generen situacions d'aprenentatge pròpies d'una educació del segle XXI.

Les activitats i les propostes s'han de realitzar, seguint el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), facilitant els recursos materials i afavorint l'accés a l'aula i activitats dins i fora del centre.

A l'hora d'avaluar, cal utilitzar diferents instruments d'heteroavaluació, autoavaluació i coavaluació, que permeten avaluar tant el procés d'aprenentatge com el producte final. Hem de disposar d'instruments d'avaluació diversos adequats a l'esdeveniment de la

nostra matèria, que ens ajuden a comprovar el grau d'adquisició de l'aprenentatge per poder establir els ajustaments pertinents en el procés, com ara rúbriques, escales d'observació, diaris de classe o anàlisi d'enregistraments, entre d'altres.

En tots els processos d'ensenyament-aprenentatge i de projectes artístics, es fomenta la tolerància i el respecte a les manifestacions i opinions diferents, fruit de la diversitat i la igualtat, com a font d'enriquiment personal, tot fomentant el treball grupal i valorant les aportacions al bé comú. Totes les activitats que es facin han de garantir la convivència i els valors democràtics, a més de promocionar la participació activa al centre i fora d'aquest, donant a conèixer el treball d'aula des d'una perspectiva sostenible i contribuint a la consecució dels reptes i els desafiaments del segle XXI.

6.4 Criteris d'avaluació.

Competència específica 1.

Analitzar propostes musicals, corporals i multidisciplinàries d'èpoques i estils diferents a través de la percepció activa, relacionant-ne els elements estructurals i tècnics amb sentit crític, i valorant la diversitat cultural que representen.

CE1.1. Analitzar les característiques de propostes musicals i multidisciplinàries de gèneres, èpoques i estils diferents a partir dels seus elements estructurals i tècnics, relacionant-les entre si i valorant-ne la diversitat.

CE1.2. Argumentar judicis crítics sobre propostes musicals, corporals i multidisciplinàries, de manera oral o escrita amb actitud oberta i terminologia adequada.

CE1.3. Apreciar la riquesa del patrimoni musical de diferents èpoques i estils, reconèixer-ne les funcions i característiques, i respectar-ne la diversitat.

Competència específica 2.

Relacionar els elements del so, les característiques i les representacions gràfiques, els instruments i la veu, a partir de l'anàlisi auditiva i visual, i el plantejament de solucions a les agressions acústiques de l'entorn.

CE2.1. Analitzar de manera autònoma les qualitats del so de forma combinada, les seves característiques i la representació gràfica, utilitzant el llenguatge musical i altres llenguatges.

CE2.2. Reconèixer les veus i els instruments en diversos contextos sonors, descriure'n les funcions principals, atenent diferents classificacions.

CE2.3. Proposar solucions a les agressions acústiques de l'entorn proper mitjançant la percepció reflexiva i la sensibilització.

Competència específica 3.

Construir propostes musicals basades en la interpretació, la improvisació i l'experimentació a partir de les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals mitjançant processos individuals i col·lectius.

CE3.1. Interpretar propostes musicals de forma individual i grupal, utilitzant els elements del llenguatge musical i altres representacions gràfiques, i valorar-ne l'assaig com a espai d'escolta i aprenentatge.

CE3.2. Crear diferents propostes musicals i improvisacions afavorint el respecte i el sentit crític.

CE3.3. Experimentar amb les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals en la creació de propostes, mostrant confiança en les capacitats pròpies i valorant les dels altres.

CE3.4. Expressar idees, sentiments i emocions sobre les propostes fetes per potenciar la comunicació, l'empatia i el respecte pels altres.

Competència específica 4.

Crear projectes musicals i interdisciplinaris mitjançant el disseny, la planificació i la realització dels mateixos, experimentant amb diferents rols i desenvolupant la capacitat crítica, amb una valoració tant del procés com del resultat.

CE4.1 Analitzar els processos de creació, edició i difusió així com a professions que intervenen en projectes musicals i interdisciplinaris.

CE4.2. Dissenyar projectes musicals i interdisciplinaris a partir de les fases amb la valoració tant el procés com el resultat, argumentant les conclusions adoptades.

CE4.3. Utilitzar els coneixements adquirits en diferents disciplines en la creació de projectes artístics com a mitjà de cohesió i participació activa.

Competència específica 5.

Aplicar recursos digitals a l'escolta, la interpretació, la investigació, la creació i la difusió de produccions musicals, adoptant una actitud responsable i d'acord amb la normativa vigent.

CE5.1. Buscar informació i recursos musicals en diferents mitjans digitals de manera contrastada i amb l'anàlisi i la valoració de les diferències.

CE5.2. Utilitzar recursos digitals de manera individual o col·lectiva per a la percepció, la creació, la interpretació, l'enregistrament i/o l'edició musical de les produccions creades.

CE5.3. Practicar un consum digital responsable de recursos i productes musicals, respectant les llicències d'ús i la normativa vigent de protecció de dades i autoria.

6.5 Instruments per a l'avaluació

Instruments per a l'avaluació

L'avaluació es durà a terme a través dels procediments i instruments següents:

CONTINGUT PROCEDIMENTAL

- Observació directa del treball diari a través dels exercicis de classe i de casa, el quadern, els projectes, ja siguin individuals o cooperatius.
- Activitats d'expressió musical: interpretació individual i/o col·lectiva de l'alumnat, en activitats de moviment, instrumentals, d'expressió vocal i cant i exercicis rítmics.

Cal tenir en compte també la importància d'incorporar procediments per a l'autoavaluació i la coavaluació:

- Autoavaluació: que serà una reflexió crítica que cada alumne o alumna ha de fer sobre el seu propi aprenentatge i el professor o professora sobre el mètode d'ensenyament.

CONTINGUT CONCEPTUAL

- Proves escrites, proves orals, qüestionaris, jocs interactius, relacionats amb els continguts conceptuals de la matèria.

CONTINGUT ACTITUDINAL

- Coavaluació: valoració respectuosa i positiva sobre el treball i actitud dels companys i companyes. Actitud dels alumnes.

6.6 Criteris de qualificació.

A l'hora de fixar els percentatges de qualificació, es proposa una ponderació equilibrada entre els tipus d'instruments en funció del temps destinat (nombre de sessions) als diferents tipus de sabers bàsics, conceptes, destreses i actituds.

Atès el caràcter pràctic de la matèria, i la gran rellevància dels continguts procedimentals i l'actitud, es pretén amb aquest criteri que els alumnes i les alumnes siguin conscients que no es pot superar la matèria només aprovant les proves escrites o únicament fent bé els exercicis pràctics i les activitats interpretatives, sinó que cal esforçar-se en ambdós sentits.

Per tant, la nota mínima que cal tenir és un 3 sobre 10 en les proves escrites i també un 3 sobre 10 en les activitats interpretatives per poder traure la nota mitjana de totes les parts.

Les rúbriques d'avaluació proposades per a cada unitat permeten avaluar els continguts o els sabers de cadascuna i el grau en què els alumnes els han assolit. Aquesta rúbrica la pot utilitzar el docent per avaluar o com a eina d'avaluació pel mateix alumne o alumna.

- Contingut conceptual50%
- Contingut procedimental.....40%
- Contingut actitudinal.....10%

És important aclarir que es durà mitjançant ITACA un control sobre l'alumne. On es reflectirà com és la seua actitud, sobretot si falta a classe, retards, si no duu el material necessari per a treballar a classe, si parla, molesta o interromp les explicacions, o en els exàmens.

En quant a la pràctica cal dir que si un dia no duu el material (flauta) i hi ha control no pot repetir-lo. Ja que si es permet tots es deixen la flauta a casa per no fer el control i a final de l'avaluació volen tots fer-los. Ells aprenen la norma i per un dia que se la deixen no passa res. S'acostumbren a dur el material i a fer els controls quan s'acorden. Si falten a classe o han estat malalts si que tenen dret a realitzar el control de flauta.

Quan un alumne falta a un examen cal dur un justificant oficial. Si ha anat a fer-se el DNI de la policia. Si ha estat malalt pot presentar justificant de l'hospital o centre de salut, justificant del metge, la cita, la recepta o l'informe d'urgències. Etc...

No seveix justificant d'un familiar.

Si es falta a classe el 15% de les classes es considera abandonament de l'assignatura i es perd el dret a examen.

6.7 Recuperació dels aprenentatges no realitzats.

La recuperació dels aprenentatges no adquirits es realitzaran al trimestre següent i abans que finalitzi el curs, les proves oportunes, pràctiques i/o teòriques, així com del lliurament dels treballs i projectes no realitzats o no completats satisfactòriament.

6.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats (mesures de nivel III i nivel IV)

Cada alumne o alumna té unes peculiaritats que el diferencien de la resta del grup. No tothom aprèn al mateix ritme o té els mateixos interessos i capacitats. Per això, malgrat les dificultats, proposem:

- Activitats educatives per a tot el grup, alhora que estratègies que atenguin les diferències individuals de l'alumnat.
- Activitats i situacions d'ensenyament i aprenentatge variades i flexibles, perquè hi accedeixi el nombre més gran d'alumnes i possibilitin diferents punts de vista i tipus d'ajuda.
- Referències a aprenentatges ja contemplats per possibilitar-ne la significativitat i la fixació dels continguts que poden requerir un major grau de dificultat per a alguns alumnes.
- Activitats que plantegin solucions obertes i flexibles potenciant la individualitat de l'alumnat i permetent al docent avaluar cada subjecte segons les seues possibilitats i esforç.
- Les activitats no s'han de basar únicament en la transmissió d'informació. Han de partir de les experiències, coneixements previs i dades de la realitat a què tenen accés els alumnes, facilitant un aprenentatge en què puguin comprovar la utilitat del que han après i fomentar l'interès per nous coneixements.
- El paper del professorat ha de ser fonamentalment de guia i mediador.

- Facilitar a l'alumnat noves experiències que afavoreixin l'aprenentatge de destreses, tècniques i estratègies que permetin enfrontar-se a noves situacions de forma autònoma i responsable.

A més, pel que fa a l'atenció a les diferències individuals i als diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat a totes les unitats s'han tingut en compte determinades pautes de cadascun dels principis del Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA). Es poden consultar a les programacions d'aula de cada unitat.

Aquestes mesures d'atenció a la diversitat han d'afavorir l'adaptació als interessos, les capacitats i les motivacions dels alumnes respectant sempre un treball comú de base i intenció formativa global que permeti la consecució de les competències clau i dels objectius del curs i de la etapa.

Així mateix, es contemplaran les adaptacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, el suport en grups ordinaris, els desdoblaments de grups i els programes de tractament personalitzat per a l'alumne amb necessitat específica de suport educatiu.

És important establir els procediments oportuns quan calgui fer adaptacions significatives dels elements del currículum, a fi d'atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials que les necessiti. Aquestes adaptacions es realitzaran cercant el màxim desenvolupament possible de les competències; l'avaluació contínua i la promoció prendran com a referent els elements fixats a les adaptacions esmentades. En qualsevol cas, l'alumnat amb adaptacions curriculars significatives haurà de superar l'avaluació final.

És previsible que hi hagi una diversitat de capacitats, interessos, motivacions i actituds dels alumnes i les alumnes, això exigeix plantejar-se els continguts, els mètodes i l'avaluació de manera flexible, de manera que siguin capaços d'adaptar-se a la seva situació real i concreta. Per això el nivell de compliment dels objectius no ha de ser mesurat de forma mecànica, sinó amb flexibilitat, tenint en compte el context de l'alumnat, és a dir, el cicle educatiu en què es troba, i també les seves pròpies característiques i possibilitats .

Als materials digitals del llibre s'ofereixen diferents activitats tant d'aprofundiment, per als alumnes més avançats, com de reforç per a aquells que necessitin repassar determinats conceptes.

És aconsellable que es dediqui una atenció preferent a l'alumnat amb necessitats educatives específiques de suport educatiu (ACNEAE) perquè pugui assolir els objectius educatius previstos. Per això, cal prevenir i incloure la diversificació de profunditat en el tractament dels sabers bàsics i, sobretot, d'activitats que permetin aquesta atenció de manera adequada i suficient.

6.9 Activitats complementàries

El Departament és favorable a la participació en activitats extraescolars de tot l'alumnat, pels potencials beneficis que comporta, no únicament relacionats amb aspectes acadèmics sinó també socials, entre d'altres, en el moment d'elaborar i d'actualitzar la programació didàctica del Departament,

1.- Concert en el centre de dia de l'Alcúdia. Mercat de l'Alcúdia. i IES els évols. Nadales en Llatí. Dia 20 de desembre.

1r, 2n, 3r i 4t d'ESO.

6.10 Temporalització

El calendari escolar varia notablement segons la distribució de dies festius de l'Estat espanyol, les comunitats autònomes i cada localitat respectiva. També el centre té competències per decidir sobre això. El nombre d'hores de què cada assignatura podrà comptar depèn, a més, de l'horari concret que tingui cada grup. D'aquesta manera, l'assignació d'hores només pot ser aproximada.

Pel que fa al repartiment dels continguts del currículum en relació amb el llibre, proposem la seqüenciació següent:

- Primera avaluació: unitat 1, escape room La música dels Cavallers del Temple i annex 1.

- Segona avaluació: unitat 2 escape room La partitura maleïda, annex 2.1 i taller TIC 1.

- Tercera avaluació: unitats 3 escape room El misteri del piano de Falla, annex 2.2. i taller TIC 2.

7. TERCER D'ESO

7.1 Sabers bàsics en tercer d'ESO

7.1. Introducció

En el present apartat presentem els sabers bàsics a desenvolupar en cadascun dels cursos de la matèria de Música.

Els sabers bàsics són el conjunt de coneixements que l'alumnat ha d'adquirir al llarg de l'etapa per a poder desenvolupar les competències específiques, i que es poden ampliar amb altres sabers desitjables al llarg de l'Educació Secundària. Estos sabers bàsics es distribuïxen en dos blocs, que es dividixen en subbloques (SB) i estos, al seu torn, en grups (G), seguint la classificació realitzada en l'etapa primària i que possibiliten una continuïtat a l'aprenentatge, amb la finalitat de donar una formació contínua, integral i sòlida.

El primer bloc, Percepció i anàlisi, fa referència, en primer lloc, als sabers que es treballaran des del vessant perceptiu del so i la seua corresponent anàlisi des dels diferents contextos musicals i culturals: obres de diferents èpoques i estils, intèrprets, patrimoni o gèneres musicals detallats en el subbloque *Contextos musicals i culturals*; i, en segon lloc, als elements del llenguatge musical: ritme, melodia o harmonia, entre altres, detallats en el subbloque *Elements del so i estructura musical*.

El segon bloc, Interpretació i creació, fa referència a l'ús del llenguatge musical i altres llenguatges per a la improvisació, interpretació i creació. Estos sabers s'arreglen, en primer lloc, en el subbloque *Expressió individual i col·lectiva* i, en segon lloc, en el subbloque *Projectes artístics*, dedicat a l'elaboració de produccions artístiques i a la participació activa de l'alumnat en totes les seues fases.

Cal destacar que els dos blocs s'interrelacionen i poden treballar-se de forma integrada, perquè el fenomen sonor i els elements que la conformen, així com els diferents contextos on es produïxen, permeten el treball global i necessari per al seu desenvolupament.

En la gradació de sabers es pot observar que, en el primer curs, cobren importància els aspectes referents al llenguatge musical, amb la finalitat d'assentar unes bases que

provenen de l'Educació Primària, i els diferents contextos musicals actuals, mentres que, en el segon, s'emfatitzen els aprenentatges sobre contextos musicals històrics, així com l'elaboració de projectes artístics mitjançant la percepció, la interpretació i la creació musical i interdisciplinària.

Les competències específiques es despleguen atenent els sabers bàsics de la matèria de Música i requerixen de la seua adquisició i desenrotllament. A més, existix una vinculació entre les competències específiques i els blocs de sabers bàsics. Concretament, la competència 1 i 2 fa referència al bloc 1, Percepció i anàlisi, mentres que la competència 3 i 4 estan referides al bloc 2. D'altra banda, la competència 5 té un caràcter transversal en tots els blocs.

Incloem ací els sabers bàsics establits per la normativa vigent de la Comunitat Valenciana per al curs 3° ESO.

7.2. Blocs de sabers bàsics

7.2.1 Bloc 1. Percepció i anàlisi

SB. 1.1. Contextos musicals i culturals (CE1, CE2)

G1. Obres i intèrprets

Evolució de la música i de la dansa occidental. Obres de diferents estils i períodes històrics des dels inicis fins a la música actual.

Mites, estereotips i rols de gènere transmesos a través de la música i la dansa.

Professions musicals des d'una perspectiva igualitària.

Compositores i compositors d'estils i èpoques diferents.

G2. Patrimoni musical

Patrimoni musical de la Comunitat Valenciana. Estils, esdeveniments i manifestacions.

G3. Gèneres musicals i escènics

Els gèneres en diferents contextos històrics.

Funció social de la música.

G4. Agrupacions vocals i instrumentals

Agrupacions vocals i instrumentals representatives al llarg dels diferents períodes històrics.

G5. La veu i els instruments

Classificació de veus i instruments en obres de diferents períodes històrics.

G6. Terminologia i normes de comportament

Terminologia musical. Argumentació oral i escrita.

Pautes d'atenció i comportament en l'audició musical i davant diferents propostes artístiques. Actitud oberta i valorativa.

SB.1.2. Elements del so i estructura musical (CE1, CE2, CE5)

G1. El procés d'escolta

Escolta activa. Pautes d'atenció, percepció i memòria.

G5. Melodia i harmonia

Textures musicals dels diferents gèneres i estils en les diferents èpoques.

G6. Estructura i forma

Formes musicals dels diferents gèneres i estils en les diferents èpoques, gèneres i estils.

G7. Recursos digitals i de les TIC relacionats amb la percepció

Aplicacions, webs i programes d'edició de partitures, gravació i edició d'àudio.

5.2.1 Bloc 2. Interpretació i creació.

SB.2.1. Expressió individual i col·lectiva (CE3, CE4)

G1. Interpretació i tècnica vocal

Obres vocals a una i diverses veus, a capella o amb acompanyament instrumental. Repertori vocal. La memòria musical en la producció vocal.

G2. Interpretació i tècnica instrumental

Obres instrumentals d'interpretació individual i grupal. Repertori instrumental polifònic. La memòria musical i l'aprenentatge per imitació.

G4. Creació i improvisació

La improvisació sobre pautes prèviament establides. L'experimentació, l'exploració sonora i la sonorització.

G5. La notació musical

Elements bàsics de la notació musical i representacions gràfiques no convencionals aplicats a la pràctica.

G6. Habilitats motrius

El cos com a mitjà d'expressió.

Percussió amb objectes sonors. La percussió corporal.

SB.2.2. Projectes artístics (CE3, CE4, CE5)

G1. Planificació

Definició, fases i criteris de valoració en projectes musicals i interdisciplinaris.

G2. Producció artística

Elements integrals d'un projecte: veu, instruments, expressió corporal i llenguatge musical.

G3. Arts Escèniques

Elements estructurals i tècnics de les Arts Escèniques: cos, espai, temps, discurs, estructures i actuació.

G4. Tecnologia per a la producció musical

Recursos digitals i de les TIC aplicats a la interpretació, creació i gravació.

Llicències d'ús, autoria i protecció de dades. Plantejaments i hàbits de consum ètics i responsables.

G5. Actitud

Pautes d'atenció i comportament en la participació en les diferents propostes artístiques.

El control de les emocions en la millora de la interpretació en públic.

7.2 Situacions d'aprenentatge i estructura del projecte Música

Clau C

7.3 Situacions d'aprenentatge

Dissenyar situacions d'aprenentatge implica prendre decisions sobre els espais, els temps i les formes d'organització més adequades perquè l'alumnat pugui aconseguir unes certes finalitats o propòsits educatius. En este apartat, s'arrepleguen determinats principis que poden ajudar en el disseny de les activitats.

Els docents de Música dissenyaran transposicions didàctiques amb la finalitat de promoure la construcció d'aprenentatges i el desenrotllament de les competències, de manera progressiva i seqüenciada, a partir de la consolidació gradual dels sabers proposats. De la mateixa manera, estes situacions i accions han d'afavorir, en la mesura que siga possible, el descobriment autònom, així com contribuir a l'adaptació al context particular de cada centre educatiu.

L'adquisició d'aprenentatges implica establir situacions d'aprenentatge diverses i innovadores que combinen diferents tipus d'ensenyament dirigits amb uns altres més col·laboratius i/o basats en metodologies actives. Convé plantejar aprenentatges en forma de reptes, projectes, investigacions, produccions artístiques i, en definitiva, elaboració de projectes artístics de manera individual i col·laborativa, en què s'apliquen els coneixements apresos i faciliten la transferència de sabers de la matèria de Música en relació amb la resta de matèries.

Seguint esta línia, es fomenten aprenentatges significatius, promovent la lectura, la investigació i la discriminació d'informació en diferents fonts, l'ús de ferramentes digitals, el joc i l'expressió artística, la interpretació, la improvisació, la creació musical, l'assistència a concerts, les visites a entitats i associacions culturals, l'assessorament i la presència d'experts i expertes externes a l'aula, compositors i compositoras, *luthiers*, tècnics de so o músics, entre altres. Tot això, amb la finalitat de participar en processos i generar diversitat de projectes a partir de detonants o punts de partida de l'entorn immediat i de la realitat de l'alumnat, basats, principalment, en la dramatització, la interpretació i la creació musical i coreogràfica, performances, productes audiovisuals

i/o multidisciplinaris.

Estes possibles situacions d'aprenentatge relacionen, de manera implícita, el foment de la cultura a partir de la relació amb el context pròxim i han de garantir la creació de situacions que aproximem l'alumnat al patrimoni més pròxim a partir del coneixement de manifestacions musicals singulars, intèrprets locals, repertori tradicional o institucions musicals pròximes, entre altres.

Per la fisonomia de l'assignatura, s'han de tindre en compte espais i temps que, a vegades, tenen poc a veure amb els que tradicionalment s'associen amb la pràctica docent, per la qual cosa es valoraran els llocs del centre escolar i l'entorn per a la creació de recursos o propostes pròpies. De la mateixa manera, la formació de l'alumnat en l'àmbit musical i dancística es produïx en qualsevol espai físic i temporal, des de l'eixida de la llar, en descansos, des de les diferents matèries o en les activitats complementàries i extraescolars.

Per esta raó, s'han de tindre en compte les pràctiques associades a l'aprenentatge informal en un entorn sonor i musical, com és el de la nostra societat, on l'alumnat aprèn i dialoga sobre la música que l'envolta.

Així mateix, és important implicar l'alumnat en la conservació del material, l'equipament i les infraestructures escolars de l'aula a partir de la reflexió sobre les normes i els valors que subjauen en les accions. En esta matèria, especialment, s'ha de fomentar l'ús, el maneig i la cura d'instruments musicals convencionals divergents: instruments d'aula, instruments no convencionals, instruments moderns o instruments tradicionals, així com l'ús elevat de dispositius electrònics de producció i gravació musical que generen situacions d'aprenentatge pròpies d'una educació del segle XXI.

Les activitats i les propostes s'han de realitzar, seguint el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), facilitant els recursos materials i afavorint l'accés a l'aula i a activitats dins i fora del centre.

A l'hora d'avaluar, s'han d'utilitzar diferents instruments de heteroevaluació, autoavaluació i coavaluació, que permeten avaluar tant el procés d'aprenentatge com el producte final. Hem de disposar d'instruments d'avaluació diversos adequats en esdevindre de la nostra matèria, que ens ajuden a comprovar el grau d'adquisició de l'aprenentatge per a poder establir els ajustos pertinents en el procés, com per exemple rúbriques, escales d'observació, diaris de classe o anàlisi de grabacions, entre altres.

En tots els processos d'ensenyament-aprenentatge i de projectes artístics, es fomenta la tolerància i el respecte a les manifestacions i opinions diferents, fruit de la diversitat i la igualtat, com a font d'enriquiment personal, fomentant el treball grupal i valorant les aportacions al bé comú. Totes les activitats que es facen han de garantir la convivència i els valors democràtics, a més de promocionar la participació activa en el centre i fora d'este, donant a conèixer el treball d'aula des d'una perspectiva sostenible i contribuint a la consecució dels reptes i els desafiaments del segle XXI.

7.4 Criteris d'avaluació.

Competència específica 1.

Analitzar propostes musicals, corporals i multidisciplinàries d'èpoques i estils diferents a través de la percepció activa, relacionant els seus elements estructurals i tècnics amb sentit crític, i valorant la diversitat cultural que representen.

CE1.1. Analitzar les característiques de propostes musicals i multidisciplinàries de gèneres, èpoques i estils diferents a partir dels seus elements estructurals i tècnics, relacionant-les entre si i valorant la seua diversitat.

CE1.2. Argumentar juís crítics sobre propostes musicals, corporals i multidisciplinàries, de manera oral o escrita amb actitud oberta i terminologia adequada.

CE1.3. Apreciar la riquesa del patrimoni musical de diferents èpoques i estils, reconèixer les seues funcions i característiques, i respectar la seua diversitat.

Competència específica 2.

Relacionar els elements del so, les seues característiques i representacions gràfiques, els instruments i la veu, a partir de l'anàlisi auditiva i visual, i el plantejament de solucions a les agressions acústiques de l'entorn.

CE2.1. Analitzar autònomament les qualitats del so, de manera combinada, així com les seues característiques i la seua representació gràfica, utilitzant el llenguatge musical i altres llenguatges.

CE2.2. Reconèixer les diferents agrupacions vocals i instrumentales en diversos períodes històrics i descriure les seues principals funcions.

CE2.3. Proposar solucions a les agressions acústiques de l'entorn pròxim, mitjançant la percepció reflexiva i la sensibilització.

Competència específica 3.

Construir propostes musicals basades en la interpretació, la improvisació i l'experimentació a partir de les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals, mitjançant processos individuals i col·lectius.

CE3.1. Interpretar propostes musicals de manera individual i grupal, utilitzant els elements del llenguatge musical i altres representacions gràfiques, i valorar l'assaig com a espai d'escolta i aprenentatge.

CE3.2. Crear diferents proposades musicals i improvisacions, afavorint el respecte i el sentit crític.

CE3.3. Experimentar amb les possibilitats expressives i comunicatives del so, el cos i els mitjans digitals en la creació de propostes, mostrant confiança en les capacitats pròpies i valorant les dels altres .

CE3.4. Expressar idees, sentiments i emocions sobre les propostes realitzades per a potenciar la comunicació, l'empatia i el respecte cap als altres.

Competència específica 4.

Crear projectes musicals i interdisciplinaris mitjançant el disseny, la planificació i la realització d'estos , experimentant amb diferents rols i desenrotllant la capacitat crítica, amb una valoració tant del procés com el resultat.

CE4.1 Analitzar els processos de creació, edició i difusió, així com les professions que intervenen en projectes musicals i interdisciplinaris.

CE4.2. Dissenyar projectes musicals i interdisciplinaris a partir de les fases, amb la valoració tant el procés com del resultat, argumentant les conclusions adoptades.

CE4.3. Aplicar els coneixements adquirits en diferents disciplines en la creació de projectes artístics com a mitjà de cohesió i participació activa.

Competència específica 5.

Aplicar recursos digitals a l'escolta, la interpretació, la investigació, la creació i la difusió de produccions musicals, adoptant una actitud responsable i d'acord amb la normativa vigent.

CE5.1. Buscar informació i recursos musicals en diferents mitjans digitals de manera contrastada i amb l'anàlisi i la valoració de les diferències.

CE5.2. Utilitzar recursos digitals de manera individual o col·lectiva per a la percepció, la creació, la interpretació, la gravació i/o l'edició musical de les produccions creades.

CE5.3. Practicar un consum digital responsable de recursos i productes musicals, respectant les llicències d'ús i la normativa vigent de protecció de dades i autoria.

7.5 Instruments per a l'avaluació

Instruments per a l'avaluació

L'avaluació es durà a terme a través dels procediments i instruments següents:

CONTINGUT PROCEDIMENTAL

- Observació directa del treball diari a través dels exercicis de classe i de casa, el quadern, els projectes, ja siguin individuals o cooperatius.
- Activitats d'expressió musical: interpretació individual i/o col·lectiva de l'alumnat, en activitats de moviment, instrumentals, d'expressió vocal i cant i exercicis rítmics.

Cal tenir en compte també la importància d'incorporar procediments per a l'autoavaluació i la coavaluació:

- Autoavaluació: que serà una reflexió crítica que cada alumne o alumna ha de fer sobre el seu propi aprenentatge i el professor o professora sobre el mètode d'ensenyament.

CONTINGUT CONCEPTUAL

- Proves escrites, proves orals, qüestionaris, jocs interactius, relacionats amb els continguts conceptuals de la matèria.

CONTINGUT ACTITUDINAL

- Coavaluació: valoració respectuosa i positiva sobre el treball i actitud dels companys i companyes. Actitud dels alumnes.

7.6 Criteris de qualificació.

A l'hora de fixar els percentatges de qualificació, es proposa una ponderació equilibrada entre els tipus d'instruments en funció del temps destinat (nombre de sessions) als diferents tipus de sabers bàsics, conceptes, destreses i actituds.

Atès el caràcter pràctic de la matèria, i la gran rellevància dels continguts procedimentals i l'actitud, es pretén amb aquest criteri que els alumnes i les alumnes siguin conscients que no es pot superar la matèria només aprovant les proves escrites o únicament fent bé els exercicis pràctics i les activitats interpretatives, sinó que cal esforçar-se en ambdós sentits.

Per tant, la nota mínima que cal tenir és un 3 sobre 10 en les proves escrites i també un 3 sobre 10 en les activitats interpretatives per poder traure la nota mitjana de totes les parts.

Les rúbriques d'avaluació proposades per a cada unitat permeten avaluar els continguts o els sabers de cadascuna i el grau en què els alumnes els han assolit. Aquesta rúbrica la pot utilitzar el docent per avaluar o com a eina d'avaluació pel mateix alumne o alumna.

- Contingut conceptual50%
- Contingut procedimental.....40%
- Contingut actitudinal.....10%

És important aclarir que es durà mitjançant ITACA un control sobre l'alumne. On es reflectirà com és la seua actitud, sobretot si falta a classe, retards, si no duu el material necessari per a treballar a classe, si parla, molesta o interromp les explicacions, o en els exàmens.

En quant a la pràctica cal dir que si un dia no duu el material (flauta) i hi ha control no pot repetir-lo. Ja que si es permet tots es deixen la flauta a casa per no fer el control i a final de l'avaluació volen tots fer-los. Ells aprenen la norma i per un dia que se la deixen no passa res. S'acostumbren a dur el material i a fer els controls quan s'acorden. Si falten a classe o han estat malalts si que tenen dret a realitzar el control de flauta.

Quan un alumne falta a un examen cal dur un justificant oficial. Si ha anat a fer-se el DNI de la policia. Si ha estat malalt pot presentar justificant de l'hospital o centre de salut, justificant del metge, la cita, la recepta o l'informe d'urgències. Etc...

No seveix justificant d'un familiar.

Si es falta a classe el 15% de les classes es considera abandonament de l'assignatura i es perd el dret a examen.

7.7 Recuperació dels aprenentatges no realitzats.

La recuperació dels aprenentatges no adquirits es realitzaran al trimestre següent i abans que finalitzi el curs, les proves oportunes, pràctiques i/o teòriques, així com del lliurament dels treballs i projectes no realitzats o no completats satisfactòriament.

7.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats (mesures de nivel III i nivel IV)

Cada alumne o alumna posseïx unes peculiaritats que ho diferencien de la resta del grup. No tots aprenen al mateix ritme o tenen els mateixos interessos i capacitats. Per això, malgrat les dificultats, proposem:

- Activitats educatives per a tot el grup, alhora que estratègies que atenguen les diferències individuals de l'alumnat.
- Activitats i situacions d'ensenyament i aprenentatge varieuas i flexibles, perquè accedisca el major nombre d'alumnes i alumnes i possibiliten diferents punts de vista i tipus d'ajuda.
- Referències a aprenentatges ja contemplats per a possibilitar la rellevància dels mateixos i la fixació dels continguts que poden requerir un major grau de dificultat per a alguns alumnes/as.
- Activitats que plantegen solucions obertes i flexibles potenciant la individualitat de l'alumnat i permetent al docent avaluar a cada subjecte segons les seues possibilitats i esforç.
- Les activitats no han de basar-se únicament en la transmissió d'informació. Han de partir de les experiències, coneixements previs i dades de la realitat a la qual tenen accés els alumnes, facilitant un aprenentatge en el qual puguen comprovar la utilitat de l'après i fomentar l'interés per nous coneixements.
- El paper del professorat ha de ser fonamentalment de guia i mediador.

- Facilitar a l'alumnat noves experiències que afavorisquen a l'aprenentatge de destreses, tècniques i estratègies que li permeten enfrontar-se a noves situacions de manera autònoma i responsable.

A més, en relació a l'atenció a les diferències individuals i als diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat en totes les unitats s'han tingut en compte determinades pautes de cadascun dels principis del Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA). Es poden consultar en les programacions d'aula de cada unitat.

Estes mesures d'atenció a la diversitat han d'afavorir l'adaptació als interessos, capacitats i motivacions dels alumnes respectant sempre un treball comú de base i intenció formativa global que permeta la consecució de les competències clau i dels objectius del curs i de l'etapa.

Així mateix, es contemplaran les adaptacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, el suport en grups ordinaris, els desdoblaments de grups i programes de tractament personalitzat per a l'alumne amb necessitat específica de suport educatiu.

És important establir els procediments oportuns quan siga necessari realitzar adaptacions significatives dels elements del currículum, a fi d'atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials que les precise. Estes adaptacions es realitzaran buscant el màxim desenrotllament possible de les competències; l'avaluació contínua i la promoció prendran com a referent els elements fixats en estes adaptacions. En qualsevol cas, l'alumnat amb adaptacions curriculars significatives deurà operar l'avaluació final.

És previsible que hi haja una diversitat de capacitats, interessos, motivacions i actituds dels alumnes i alumnes, això exigix plantejar-se els continguts, els mètodes i l'avaluació de mode flexible, de manera que siguen capaços d'adaptar-se a la seua situació real i concreta. D'aquí ve que el nivell de compliment dels objectius no haja de ser mesurat de manera mecànica, sinó amb flexibilitat, tenint en compte el context de l'alumnat, és a dir, el cicle educatiu en el qual es troba, i també les seues pròpies característiques i possibilitats.

En els **materials digitals** del llibre s'ofereixen diferents activitats tant d'aprofundiment, per als alumnes més avançats, com de reforç per a aquells que necessiten repassar determinats conceptes.

És aconsellable que es dedique una atenció preferent a l'alumnat **amb necessitats educatives específiques de suport educatiu (ACNEAE)**, perquè pugui aconseguir els objectius educatius previstos. Per això, és necessari previndre i incloure la diversificació de profunditat en el tractament dels sabers bàsics i, sobretot, d'activitats que permeten eixa atenció de mode adequat i suficient.

7.9 Activitats complementàries

El Departament és favorable a la participació en activitats extraescolars de tot l'alumnat, pels potencials beneficis que comporta, no únicament relacionats amb aspectes acadèmics sinó també socials, entre d'altres, en el moment d'elaborar i d'actualitzar la programació didàctica del Departament,

1.- Concert en el centre de dia de l'Alcúdia. Mercat de l'Alcúdia.i IES els évols. Nadales en Llatí. Dia 20 de desembre.

1r , 2n, 3r i 4t d'ESO.

7.10 Temporalització

El calendari escolar varia notablement segons la distribució de dies festius de l'Estat espanyol, les comunitats autònomes i cada respectiva localitat. També el centre té competències per a decidir sobre aquest tema. El nombre d'hores amb què cada assignatura podrà comptar depén, a més, de l'horari concret que tinga cada grup. D'esta manera, l'assignació d'hores no pot ser sinó aproximada.

Quant al repartiment dels continguts del currículum en relació amb el llibre, proposem la següent seqüenciació:

- Primera avaluació: unitats 1, 2, escape room *La música dels cavallers del Temple* i Anexe 1.
- Segona avaluació: unitats 3, 4, escape room *La partitura maleïda*, Anexe 2 i taller Audacity.
- Tercera avaluació: unitats 5, 6, escape room *El misteri del piano de Falla* i taller Shazam.

8. QUART D'ESO

8.1 Sabers bàsics en quart d'ESO

Introducció

En aquest apartat presentem els sabers bàsics a desenvolupar en cadascun dels cursos de la matèria de Música.

Els sabers bàsics són el conjunt de coneixements que l'alumnat ha d'adquirir al llarg de l'etapa per poder desenvolupar les competències específiques i que es poden ampliar amb altres sabers desitjables al llarg de l'educació secundària. Aquests sabers bàsics es distribueixen en dos blocs, que es divideixen en subblocs (SB) i aquests, alhora, en grups (G), seguint la classificació realitzada a l'etapa primària i que possibiliten una continuïtat a l'aprenentatge, amb la finalitat de donar una formació continuada, integral i sòlida.

El primer bloc, Percepció i anàlisi, fa referència, en primer lloc, als sabers que es treballaran des del vessant perceptiu del so i la seva corresponent anàlisi des dels diferents contextos musicals i culturals: obres de diferents èpoques i estils, intèrprets, patrimoni o gèneres musicals detallats al subbloc Contextos musicals i culturals; i, en segon lloc, als elements del llenguatge musical: ritme, melodia o harmonia, entre d'altres, detallats al subbloc Elements del so i estructura musical.

El segon bloc, Interpretació i creació, fa referència a l'ús del llenguatge musical i d'altres llenguatges per a la improvisació, interpretació i creació. Aquests sabers es recullen, en primer lloc, al subbloc Expressió individual i col·lectiva i, en segon lloc, al subbloc Projectes artístics, dedicat a l'elaboració de produccions artístiques i a la participació activa de l'alumnat en totes les fases.

Cal destacar que els dos blocs s'interrelacionen i es poden treballar de manera integrada, ja que el fenomen sonor i els elements que la conformen, així com els diferents contextos on es produeixen, permeten el treball global i necessari per al seu desenvolupament.

En la gradació de sabers es pot observar que, al primer curs, prenen importància els aspectes referents al llenguatge musical, amb la finalitat d'establir unes bases que provenen de l'Educació Primària, i els diferents contextos musicals actuals, mentre que, al segon, s'emfatitzen els aprenentatges sobre contextos musicals històrics, així com

l'elaboració de projectes artístics per mitjà de la percepció, la interpretació i la creació musical i interdisciplinària.

Les competències específiques es despleguen atenent els sabers bàsics de la matèria de Música i requereixen la seva adquisició i desenvolupament. A més, hi ha una vinculació entre les competències específiques i els blocs de sabers bàsics. Concretament, la competència 1 i 2 fa referència al bloc 1, Percepció i anàlisi, mentre que la competència 3 i 4 estan referides al bloc 2. D'altra banda, la competència 5 té un caràcter transversal a tots els blocs.

Incloem aquí els sabers bàsics establerts per la normativa vigent de la Comunitat Valenciana per al 4t curs.

8.2. Blocs de sabers bàsics

8.2.1 Bloc 1. Percepció i anàlisi

SB. 1.1. Contextos musicals i culturals (CE1, CE2)

G1. Obres i intèrprets

Evolució de la música i de la dansa occidental. Obres de diferents estils i períodes històrics des dels inicis fins a la música actual.

Mites, estereotips i rols de gènere transmesos a través de la música i la dansa. Professions musicals des d'una perspectiva igualitària.

Compositores i compositors de stils i èpoques diferents.

Intèrprets i grups de l'actualitat: actuacions en viu i registrades per mitjans audiovisuals.

G2. Patrimoni musical

Músiques i danses de diverses cultures del món: característiques, funcions i influències en altres estils musicals.

La música tradicional i actualment de la Comunitat Valenciana. Evolució, repertori, danses, estils, esdeveniments i manifestacions.

Música popular urbana i contemporània.

L'evolució del so i la música als mitjans audiovisuals i tecnologies digitals.

La música i la relació amb altres arts i llenguatges. La música al cinema.

G3. Gèneres musicals, escènics i audiovisuals

La música a les arts escèniques i audiovisuals: teatre, dansa, òpera, teatre musical, cinema i videodansa.

Levolució dels gèneres de la música i la dansa a Espanya.

G4. La veu i els instruments. Agrupacions

Instruments i agrupacions vocals i instrumentals representatives de músiques i danses del món i de la música i la dansa al llarg de la història a Espanya.

Organologia de la música tradicional i actualment de la Comunitat Valenciana.

Instruments i formacions a la música popular urbana i contemporània.

Instruments no convencionals des duna perspectiva de desenvolupament sostenible.

G5. El consum musical

La música als mitjans de comunicació.

El consum actualment: aplicacions, xarxes i plataformes digitals.

La indústria musical. Professions a la indústria ia la pràctica musical.

Funcions socials de la música actualment.

Silenci, so, soroll i escolta activa. Sensibilització i actitud crítica davant de les agressions acústiques i el consum musical indiscriminat.

G6. Terminologia i normes de comportament

Terminologia musical. Argumentació oral i escrita.

Pautes d'atenció i comportament a l'audició musical i davant de diferents propostes artístiques. Actitud oberta i valorativa.

SB.1.2. Elements estructurals i tècnics (CE1, CE2, CE5)

G1. Melodia i harmonia

Escales i modes representatius a les músiques del món ia la música popular urbana.

Funció melòdica a la música cinematogràfica i als mitjans de comunicació.

Elements melòdics a la música tradicional i actual de la Comunitat Valenciana.

Tonalitats i modulacions bàsiques.

Lharmonia. Funcions harmòniques. La roda dacords.

Textures musicals als diferents estils estudiats.

G2. Estructura i forma

Formes musicals utilitzades en els períodes, estils i cultures.

G3. Recursos digitals i de les TIC relacionats amb la percepció

Aplicacions, webs i programes dedició de partitures, enregistrament i edició d'àudio.

5.2.1 Bloc 2. Interpretació i creació.

SB.2.1. Expressió individual i col·lectiva (CE3, CE4)

G1. Interpretació i tècnica vocal i instrumental

Tècnica i repertori vocal, instrumental i corporal.

Obres representatives de les músiques i danses del món, de la música i dansa històrica a Espanya i de la música tradicional i actual de la Comunitat Valenciana.

Repertori de música popular urbana, música cinematogràfica i als mitjans de comunicació.

Progressions bàsiques d'acords.

G2. Cura instrumental

La cura i el manteniment dels instruments musicals.

La construcció d'instruments no convencionals des d'una perspectiva de desenvolupament sostenible.

G3. Creació i improvisació

El text de la cançó: la creació de textos i la musicalització.

Tècniques per a la improvisació guiada i lliure en propostes vocals, instrumentals o multidisciplinàries.

Sonorització d'audiovisuals, imatges i textos.

Pautes de creació musical guiada de melodies senzilles amb acompanyaments bàsics.

G4. La notació musical

Notació musical convencional i representacions gràfiques no convencionals aplicades a la interpretació.

G5. El cos com a mitjà d'expressió

Tècnica corporal.

Percussió amb objectes sonors. La percussió corporal.

Pautes per a la creació i improvisació de coreografies.

Danses del món i danses històriques i tradicionals a Espanya.

Balls de música popular, urbana i contemporània.

SB.2.2. Projectes artístics (CE3, CE4, CE5)

G1. Planificació

Fases d'un projecte artístic musical i interdisciplinari.

Àmbits artístics i professionals que intervenen en els projectes i/o les fases.

Estratègies de cerca, selecció i reelaboració d'informació de qualitat.

G2. Producció artística

Projectes basats en la veu, els instruments i l'expressió corporal, utilitzant els elements del llenguatge musical convencional i no convencional.

G3. Arts Escèniques

Elements estructurals i tècnics de les Arts Escèniques.

G4. Tecnologia per a la producció musical

Recursos digitals i de les TIC aplicades a elaborar projectes artístics.

Aplicacions, webs i programes de creació de partitures, enregistrament i edició de so.

Llicències d'ús, autoria i protecció de dades. Plantejaments i hàbits de consum ètics i responsables.

G5. Actitud

Pautes d'atenció i comportament en la participació a les diferents propostes artístiques.

El control de les emocions en la millora de la interpretació pública.

8.2 Situacions d'aprenentatge i estructura del projecte Música

Clau C

El projecte de Música per a Secundària de McGraw-Hill neix amb una clara vocació: que l'alumnat aprengui a conèixer i sentir la música des de la seva vivència i pràctica. Aquest Projecte Clau C és el tercer d'una sèrie de manuals per a la matèria de música.

El llibre s'articula al voltant de les situacions d'aprenentatge següents: sis unitats didàctiques, dos projectes i dos annexos. Cada unitat comença amb una breu introducció, Posa't en situació, sobre el tema sobre el qual tracta la unitat, que pot ser útil al professorat com a punt de partida i donar lloc a un petit debat amb els alumnes i les alumnes, que els serveixi com a avaluació dels seus coneixements previs sobre aquest. A més, es proporcionen alguns suggeriments d'enllaços web, llibres, pel·lícules, etc. relacionats amb la matèria a tractar.

Els sabers bàsics es desenvolupen a través d'amenes explicacions, audicions il·lustratives i variats exercicis interpretatius que ens mostren els principals conceptes de la teoria musical, amb un plantejament metodològic orientat a l'adquisició i el desenvolupament de les competències clau del currículum.

L'audició activa i el desenvolupament de l'escolta ocupen un lloc molt important al projecte. Així, cada unitat inclou una àmplia selecció d'audicions que acompanyen les explicacions conceptuals sobre els diferents períodes musicals històrics i altres estils com la música al cinema i músiques del món.

Cada unitat del projecte Clau C compta amb un apartat dedicat a la història de la música a Espanya, centrat en l'audició d'obres de grans creadors de la nostra música clàssica.

La interpretació continua sent l'eix vertebrador i cada unitat inclou exercicis i obres variats per a la pràctica instrumental amb instrumental Orff, així com per a la pràctica rítmica i vocal.

A l'entorn virtual d'aprenentatge en línia que complementa el llibre, l'alumne podrà trobar totes les audicions i acompanyaments sonors de cadascuna de les unitats, perquè pugui gaudir de totes les peces i practicar-les també a casa, alhora que desenvolupa la competència de aprendre a aprendre.

- Cada unitat comença amb una Presentació de la unitat en una doble pàgina, Posa't en situació, a la qual es mostra una imatge motivadora relacionada amb el text inicial de la pàgina següent a més del sumari dels sabers bàsics que es treballaran i unes preguntes prèvies de metacognició (que es reformulen a l'antepenúltima pàgina de la unitat centrades en alguns dels aspectes més significatius que l'alumnat ha d'aprendre). El text inicial que obre la unitat pretén despertar la curiositat de l'alumnat i afavorir la comprensió dels continguts que es desenvoluparan.
- Desenvolupament del sentit rítmic a través de la interpretació d'exercicis simples, polirítmies, percussió corporal i la pràctica de patrons bàsics de la bateria a l'apartat Amb Molt de ritme.
- Desenvolupament de les capacitats tècniques i expressives de la veu, i pràctica de la lectura musical a l'apartat Afinant, que inclou, a més, en algunes unitats repertori vocal per cantar.
- A la secció Interpretant melodies conegudes trobaran diverses propostes per interpretar repertori de diferents estils musicals del panorama actual.
- Amb l'apartat de Concert l'alumnat tindrà l'oportunitat de convertir-se en consumats concertistes i aplicar tot allò après, interpretant amb la flauta i/o els instruments de làmines i percussió, les peces instrumentals de l'apartat (algunes de les quals també tenen els corresponents bases sonores d'acompanyament i d'altres estan concebudes com a senzilles instrumentacions amb diverses veus).
- També comptem amb una secció destinada a la pràctica de danses de diferents tradicions del món: Taller de danses.
- Com a tancament de cada unitat didàctica, trobem un Mapa conceptual, amb els aprenentatges fonamentals de cada unitat didàctica, i dues pàgines d'Activitats finals, destinades a aprofundir en l'assoliment dels resultats d'aprenentatge esmentats.
- Finalment, s'incorporen dos projectes relacionats amb la competència digital en música com a repte cada dues unitats didàctiques i un annex destinat a la pràctica instrumental de cançons pop.

Tota la música que es proposa per interpretar ha estat composta o adaptada pels autors perquè sigui variada i atractiva, permetent als nostres alumnes tocar «acompanyats» per magnífics grups de rock, hip hop, jazz, funky i molts altres estils moderns, per tota una orquestra simfònica o per la màgia dels instruments ètnics.

Com hem exposat anteriorment, el Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i els ensenyaments mínims de l'Educació Secundària Obligatoria, i el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, per el que s'estableixen l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatoria, recullen els sabers i els aprenentatges necessaris per consolidar les destreses i les competències musicals que es proposen.

Els títols de les unitats són els següents:

- Unitat 1: Música popular urbana.
- Unitat 2: La música i els mitjans de comunicació.
- Unitat 3: La música al cinema.
- Unitat 4: La producció musical.
- Unitat 5: Música i arts escèniques.
- Unitat 6: La música com a professió.
- Projecte 1: Mashup Electro-Folk
- Projecte 2: Crea una web per promocionar la música de la teva comunitat
- Annex 1: Creació de pàgines web amb Wix
- Annex 2. Concerts.
- Digitacions de flauta dolça.

8.3 Situacions d'aprenentatge

L'adquisició d'aprenentatges implica establir situacions d'aprenentatge diverses i innovadores que combinen diferents tipus d'ensenyament dirigits amb altres de col·laboratius i/o basats en metodologies actives. Convé plantejar aprenentatges en forma de reptes, projectes, investigacions, produccions artístiques i, en definitiva, elaboració de projectes artístics de manera individual i col·laborativa, on s'apliquen els coneixements apresos i faciliten la transferència de sabers de la matèria de Música en relació amb la resta de matèries.

Seguint aquesta línia, es fomenten aprenentatges significatius, promovent la lectura, la investigació i la discriminació d'informació a diferents fonts, l'ús d'eines digitals, el joc i l'expressió artística, la interpretació, la improvisació, la creació musical, l'assistència a concerts, visites a entitats i associacions culturals, assessorament i presència d'experts i expertes externes a l'aula, compositors i compositoras, luthiers, tècnics de so o músics, entre d'altres. Tot això, per tal de participar en processos i generar diversitat de projectes a partir de detonants o punts de partida de l'entorn immediat i de la realitat de l'alumnat, basats principalment en la dramatització, la interpretació i la creació musical i coreogràfica, performances, productes audiovisuals i/o multidisciplinaris.

Aquestes possibles situacions d'aprenentatge relacionen, de manera implícita, el foment de la cultura a partir de la relació amb el context proper i han de garantir la creació de situacions que aproximem l'alumnat al patrimoni més proper a partir del coneixement de manifestacions musicals singulars, intèrprets locals, repertori tradicional o institucions musicals properes, entre d'altres.

Per la fesomia de l'assignatura, cal tenir en compte espais i temps que, de vegades, tenen poc a veure amb els que tradicionalment s'associen amb la pràctica docent, per la qual cosa es valoraran els llocs del centre escolar i l'entorn per a la creació de recursos o propostes pròpies. De la mateixa manera, la formació de l'alumnat en àmbit musical i dansístic es produeix en qualsevol espai físic i temporal, des de la sortida de la llar, en descansos, des de les diferents matèries o en les activitats complementàries i extraescolars.

Per això, cal tenir en compte les pràctiques associades a l'aprenentatge informal en un entorn sonor i musical, com és el de la nostra societat, on l'alumnat aprèn i dialoga sobre la música que l'envolta.

Així mateix, és important implicar l'alumnat en la conservació del material, l'equipament i les infraestructures escolars de l'aula a partir de la reflexió sobre les normes i els valors subjacents a les accions. En aquesta matèria, especialment, cal fomentar l'ús, maneig i cura d'instruments musicals convencionals divergents: instruments d'aula, instruments no convencionals, instruments moderns o instruments tradicionals, així com l'ús elevat de dispositius electrònics de producció i enregistrament musical que generen situacions d'aprenentatge pròpies d'una educació del segle XXI.

Les activitats i les propostes s'han de realitzar, seguint el Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA), facilitant els recursos materials i afavorint l'accés a l'aula i activitats dins i fora del centre.

A l'hora d'avaluar, cal utilitzar diferents instruments d'heteroavaluació, autoavaluació i coavaluació, que permeten avaluar tant el procés d'aprenentatge com el producte final. Hem de disposar d'instruments d'avaluació diversos adequats a l'esdeveniment de la nostra matèria, que ens ajuden a comprovar el grau d'adquisició de l'aprenentatge per poder establir els ajustaments pertinents en el procés, com ara rúbriques, escales d'observació, diaris de classe o anàlisi d'enregistraments, entre d'altres.

En tots els processos d'ensenyament-aprenentatge i de projectes artístics, es fomenta la tolerància i el respecte a les manifestacions i opinions diferents, fruit de la diversitat i la igualtat, com a font d'enriquiment personal, fomentant el treball grupal i valorant les aportacions al bé comú. Totes les activitats que es facin han de garantir la convivència i els valors democràtics, a més de promocionar la participació activa al centre i fora d'aquest, donant a conèixer el treball d'aula des d'una perspectiva sostenible i contribuint a la consecució dels reptes i els desafiaments del segle XXI.

8.4 Criteris d'avaluació.

Competència específica 1.

Identificar propostes musicals corporals i multidisciplinàries en els diferents contextos de creació, reconeixent-ne la funció cultural i social, a través de la percepció activa, amb sentit crític i actitud oberta i respectuosa.

CE1.1. Seleccionar propostes musicals, corporals i multidisciplinàries en diferents contextos a partir de la percepció activa, reconeixent-ne les funcions culturals i socials.

CE1.2. Elaborar judicis crítics sobre les funcions de les propostes musicals, corporals i multidisciplinàries, utilitzant una terminologia adequada i amb actitud oberta i respectuosa.

CE1.3. Apreciar les diferents músiques en el seu context, reconeixent-ne les funcions i la importància en el moment en què es produeixen.

Competència específica 2.

Analitzar els elements estructurals i tècnics de diferents manifestacions musicals, expressar opinions de forma crítica i creativa, valorant els gustos i les identitats musicals dels altres.

CE2.1. Identificar els elements estructurals i tècnics de les diferents manifestacions musicals, respectant-ne els diferents gustos i valorant la identitat musical individual i del grup.

CE2.2. Expressar, de manera crítica i creativa, opinions sobre les diferents manifestacions artístiques de forma oral i escrita, utilitzant la terminologia adequada.

CE2.3. Aplicar solucions a les agressions acústiques de l'entorn proper mitjançant l'anàlisi, la reflexió i la sensibilització.

Competència específica 3.

Construir propostes musicals basades en la interpretació, improvisació, sonorització i experimentació amb el so, el cos i els mitjans digitals; seleccionar els recursos necessaris; i desenvolupar habilitats tècniques i d'autoconfiança.

CE3.1. Interpretar propostes musicals, utilitzant els elements del so, el cos i els mitjans digitals, afavorint la millora de les habilitats tècniques i personals i enriquint la pròpia identitat i la del grup.

CE3.2. Crear propostes musicals mitjançant improvisacions, afavorir-ne el respecte, l'empatia i la cohesió grupal.

CE3.3. Experimentar amb les possibilitats expressives i comunicatives del so mitjançant la sonorització, seleccionar els recursos necessaris i afavorir l'autoconfiança i l'autoestima.

CE3.4. Expressar idees, sentiments i emocions sobre les propostes realitzades, mostrant respecte davant de les manifestacions realitzades.

Competència específica 4.

Crear projectes musicals i interdisciplinaris, seguint les fases d'elaboració i identificar les professions vinculades, mostrar interès i iniciativa i valorar-ne tant el procés com el resultat.

CE4.1. Planificar projectes musicals i interdisciplinaris, especificant les diferents fases i valorant les diferents professions que hi intervenen.

CE4.2. Crear projectes musicals i interdisciplinaris, parant atenció tant al procés com al producte i valorar-ne els resultats.

CE4.3. Aplicar els coneixements adquirits en diferents disciplines a la creació de projectes artístics, mostrant interès i iniciativa.

Competència específica 5.

Utilitzar recursos digitals per a l'escolta, la interpretació, la investigació, la sonorització, la creació i la difusió de projectes artístics, així com per a la creació de so i imatge, de forma crítica i responsable, aplicant la normativa vigent.

CE5.1. Buscar informació i recursos musicals en diferents mitjans digitals de manera contrastada i amb l'anàlisi i la valoració de les diferències.

CE5.2. Utilitzar recursos digitals de manera individual o col·lectiva per a la percepció, la creació, la interpretació, l'enregistrament i/o l'edició musical de les produccions creades.

CE5.3. Practicar un consum digital responsable de recursos i productes musicals, respectant les llicències d'ús i la normativa vigent de protecció de dades i autoria.

8.5 Instruments per a l'avaluació

Instruments per a l'avaluació

L'avaluació es durà a terme a través dels procediments i instruments següents:

CONTINGUT PROCEDIMENTAL

- Observació directa del treball diari a través dels exercicis de classe i de casa, el quadern, els projectes, ja siguin individuals o cooperatius.
- Activitats d'expressió musical: interpretació individual i/o col·lectiva de l'alumnat, en activitats de moviment, instrumentals, d'expressió vocal i cant i exercicis rítmics.

Cal tenir en compte també la importància d'incorporar procediments per a l'autoavaluació i la coavaluació:

- Autoavaluació: que serà una reflexió crítica que cada alumne o alumna ha de fer sobre el seu propi aprenentatge i el professor o professora sobre el mètode d'ensenyament.

CONTINGUT CONCEPTUAL

- Proves escrites, proves orals, qüestionaris, jocs interactius, relacionats amb els continguts conceptuals de la matèria.

CONTINGUT ACTITUDINAL

- Coavaluació: valoració respectuosa i positiva sobre el treball i actitud dels companys i companyes. Actitud dels alumnes.

8.6 Criteris de qualificació.

A l'hora de fixar els percentatges de qualificació, es proposa una ponderació equilibrada entre els tipus d'instruments en funció del temps destinat (nombre de sessions) als diferents tipus de sabers bàsics, conceptes, destreses i actituds.

Atès el caràcter pràctic de la matèria, i la gran rellevància dels continguts procedimentals i l'actitud, es pretén amb aquest criteri que els alumnes i les alumnes siguin conscients que no es pot superar la matèria només aprovant les proves escrites o únicament fent bé els exercicis pràctics i les activitats interpretatives, sinó que cal esforçar-se en ambdós sentits.

Per tant, la nota mínima que cal tenir és un 3 sobre 10 en les proves escrites i també un 3 sobre 10 en les activitats interpretatives per poder traure la nota mitjana de totes les parts.

Les rúbriques d'avaluació proposades per a cada unitat permeten avaluar els continguts o els sabers de cadascuna i el grau en què els alumnes els han assolit. Aquesta rúbrica la pot utilitzar el docent per avaluar o com a eina d'avaluació pel mateix alumne o alumna.

- Contingut conceptual50%
- Contingut procedimental.....40%
- Contingut actitudinal.....10%

És important aclarir que es durà mitjançant ITACA un control sobre l'alumne. On es reflectirà com és la seua actitud, sobretot si falta a classe, retards, si no duu el material necessari per a treballar a classe, si parla, molesta o interromp les explicacions, o en els exàmens.

En quant a la pràctica cal dir que si un dia no duu el material (flauta) i hi ha control no pot repetir-lo. Ja que si es permet tots es deixen la flauta a casa per no fer el control i a final de l'avaluació volen tots fer-los. Ells aprenen la norma i per un dia que se la deixen

no passa res. S'acostumbren a dur el material i a fer els controls quan s'acorden. Si falten a classe o han estat malalts si que tenen dret a realitzar el control de flauta.

Quan un alumne falta a un examen cal dur un justificant oficial. Si ha anat a fer-se el DNI de la policia. Si ha estat malalt pot presentar justificant de l'hospital o centre de salut, justificant del metge, la cita, la recepta o l'informe d'urgències. Etc...

No seveix justificant d'un familiar.

Si es falta a classe el 15% de les classes es considera abandonament de l'assignatura i es perd el dret a examen.

8.7 Recuperació dels aprenentatges no realitzats.

La recuperació dels aprenentatges no adquirits es realitzaran al trimestre següent i abans que finalitzi el curs, les proves oportunes, pràctiques i/o teòriques, així com del lliurament dels treballs i projectes no realitzats o no completats satisfactòriament.

8.8 Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats (mesures de nivel III i nivel IV)

Cada alumne o alumna té unes peculiaritats que el diferencien de la resta del grup. No tothom aprèn al mateix ritme o té els mateixos interessos i capacitats. Per això, malgrat les dificultats, proposem:

- Activitats educatives per a tot el grup, alhora que estratègies que atenguin les diferències individuals de l'alumnat.
- Activitats i situacions d'ensenyament i aprenentatge variades i flexibles, perquè hi accedeixi el nombre més gran d'alumnes i possibilitin diferents punts de vista i tipus d'ajuda.
- Referències a aprenentatges ja contemplats per possibilitar-ne la significativitat i la fixació dels continguts que poden requerir un major grau de dificultat per a alguns alumnes.
- Activitats que plantegin solucions obertes i flexibles potenciant la individualitat de l'alumnat i permetent al docent avaluar cada subjecte segons les seues possibilitats i esforç.
- Les activitats no s'han de basar únicament en la transmissió d'informació. Han de partir de les experiències, coneixements previs i dades de la realitat a què tenen accés els alumnes i les alumnes, facilitant un aprenentatge en què puguin comprovar la utilitat del que han après i fomentar l'interès per nous coneixements.
- El paper del professorat ha de ser fonamentalment de guia i mediador.

– Facilitar a l'alumnat noves experiències que afavoreixin l'aprenentatge de destreses, tècniques i estratègies que permetin enfrontar-se a noves situacions de forma autònoma i responsable.

A més, pel que fa a l'atenció a les diferències individuals i als diferents ritmes d'aprenentatge de l'alumnat a totes les unitats, s'han tingut en compte determinades pautes de cadascun dels principis del Disseny Universal d'Aprenentatge (DUA). Es poden consultar a les programacions d'aula de cada unitat.

Aquestes mesures d'atenció a la diversitat han d'afavorir l'adaptació als interessos, capacitats i motivacions de l'alumnat respectant sempre un treball comú de base i intenció formativa global que permeti la consecució de les competències clau i dels objectius del curs i de l'etapa .

Així mateix, es contemplaran les adaptacions del currículum, la integració de matèries en àmbits, els agrupaments flexibles, el suport en grups ordinaris, els desdoblaments de grups i programes de tractament personalitzat per a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu.

És important establir els procediments oportuns quan calgui fer adaptacions significatives dels elements del currículum, a fi d'atendre l'alumnat amb necessitats educatives especials que les necessiti. Aquestes adaptacions es realitzaran cercant el màxim desenvolupament possible de les competències; l'avaluació continuada i la promoció prendran com a referent els elements fixats en les adaptacions esmentades. En qualsevol cas, l'alumnat amb adaptacions curriculars significatives haurà de superar l'avaluació final.

És previsible que hi hagi una diversitat de capacitats, interessos, motivacions i actituds dels alumnes i les alumnes, això exigeix plantejar-se els continguts, els mètodes i l'avaluació de manera flexible, de manera que siguin capaços d'adaptar-se a la seva situació real i concreta. Per això el nivell de compliment dels objectius no ha de ser mesurat de forma mecànica, sinó amb flexibilitat, tenint en compte el context de l'alumnat, és a dir, el cicle educatiu en què es troba, i també les seves pròpies característiques i possibilitats.

Als materials digitals del llibre s'ofereixen diferents activitats tant d'aprofundiment, per als alumnes més avançats, com de reforç per a aquells que necessitin repassar determinats conceptes.

És aconsellable que es dediqui una atenció preferent a l'alumnat amb necessitats educatives específiques de suport educatiu (ACNEAE) perquè pugui assolir els objectius educatius previstos. Per això, cal prevenir i incloure la diversificació de profunditat en el tractament dels sabers bàsics i, sobretot, d'activitats que permetin aquesta atenció de manera adequada i suficient.

8.9 Activitats complementàries

El Departament és molt favorable a la participació en activitats extraescolars de tot l'alumnat, pels potencials beneficis que comporta, no únicament relacionats amb aspectes acadèmics sinó també socials, entre d'altres, en el moment d'elaborar i d'actualitzar la programació didàctica del Departament,

1.- Concert en el centre de dia de l'Alcúdia. Mercat de l'Alcúdia. i IES els évols. Nadales en Llatí. Dia 20 de desembre.

1r, 2n, 3r i 4t d'ESO.

8.10 Temporalització

El calendari escolar varia notablement segons la distribució de dies festius de l'Estat espanyol, les comunitats autònomes i cada localitat respectiva. També el centre té competències per decidir sobre això. El nombre d'hores de què cada assignatura podrà comptar depèn, a més, de l'horari concret que tingui cada grup. D'aquesta manera, l'assignació d'hores només pot ser aproximada.

Pel que fa al repartiment dels continguts del currículum en relació amb el llibre, proposem la seqüenciació següent:

- Primera avaluació: unitats 1, 2, projecte Crea una web per promocionar la música de la teva comunitat i annex 1.
- Segona avaluació: unitats 3, 4 i projecte Mashup Electro-Folk.
- Tercera avaluació: unitats 5, 6.
- Tot el curs: annex Concerts.